

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ 3 ΜΑΪΟΥ 1991	ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 64

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 160

Προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για πειραματικούς και άλλους επιστημονικούς σκοπούς, σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 86/609/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του Νόμου 1338/1983 «Εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου» (Α' 34) όπως έχει τροποποιηθεί από το άρθρο 6 του Ν. 1440/1984 «Συμμετοχή της Ελλάδος στο κεφάλαιο, στα αποθεματικά και στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, στο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητος Άνθραχος και Χάλυβος και του Οργανισμού Εφοδιασμού ΕΥΡΑΤΟΜ» (Α' 70), το άρθρο 7 του Νόμου 1775/1988 «Εταιρείες παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου και άλλες διατάξεις» (Α' 101) και το άρθρ. 65 του Ν. 1892/90 «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις» (Α/101).

2. Την οδηγία 86/609/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 1986 «Για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των Κρατών Μελών σχετικά με την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για πειραματικούς και άλλους επιστημονικούς σκοπούς» (Ε Ε αριθ. L 358 της 18.12.86 σελ. 1).

3. Την υπ' αριθ. Υ 1250/15.1.1991 απόφαση του Πρωθυπουργού «Συμπλήρωση της Υ 1201/5.10.1990 απόφασης του Πρωθυπουργού» (Β' 10).

4. Την 701/1990 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας μετά από πρόταση του Υπουργού Γεωργίας και του Υπουργού Αναπληρωτή Εθνικής Οικονομίας, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

(Άρθρο 1 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Σκοπός

1. Με το παρόν Διάταγμα θεσπίζονται διατάξεις για την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για πειραματικούς και άλλους επιστημονικούς σκοπούς.

2. Οι Διατάξεις του παρόντος Διατάγματος δεν θίγουν την δημιουργία και την λειτουργία της κοινής αγοράς, ιδίως μέσω στρεβλώσεων του ανταγωνισμού ή εμπορικών φραγμών.

Άρθρο 2.

(Άρθρο 2 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Για την εφαρμογή του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος νοούνται ως:

α) «Ζώο» χωρίς ειδικότερο προσδιορισμό, κάθε ζωντανό σπονδυλωτό εκτός του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένων των προνυμφών που ζουν ελεύθερα ή και αναπαράγονται, αλλά εξαιρουμένων των εμβρύων και των λοιπών εμβρυακών μορφών.

β) «Πειραματόζωα», ζώα που χρησιμοποιούνται ή που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε πειράματα.

γ) «Εκτρεφόμενα ζώα», ζώα τα οποία, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν ειδικά σε πειράματα, εκτρέφονται σε εγκαταστάσεις που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες κτηνιατρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας ή έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία των εν λόγω αρμόδιων αρχών.

δ) «Πείραμα», κάθε χρησιμοποίηση ζώου για πειραματικούς ή άλλους επιστημονικούς σκοπούς, η οποία μπορεί να προκαλέσει σ' αυτό πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη, συμπεριλαμβανομένης κάθε ενέργειας που αποβλέπει ή που ενδέχεται να καταλήξει στη γέννηση ζώου σ' οποιαδήποτε από τις καταστάσεις αυτές, εξαιρουμένων όμως των λιγότερο οδυνηρών μεθόδων που είναι αποδεκτές στη σύγχρονη πρακτική (δηλαδή «μη βάναυσες μέθοδοι») θανάτωσης ή σήμανσης των ζώων. Το πείραμα αρχίζει, όταν το ζώο ετοιμάζεται για πρώτη φορά να χρησιμοποιηθεί και λήγει όταν πια καμμία παρατήρηση δεν υπολείπεται στα πλαίσια αυτού του πειράματος. Εξάλλου η εξάλειψη του πόνου, της ταλαιπωρίας, της αγωνίας ή της μόνιμης βλάβης με την επιτυχή χρήση των αναισθητικών ή αναλγητικών ή άλλων μεθόδων δεν θέτει την χρησιμοποίηση ενός ζώου εκτός του πεδίου εφαρμογής του ορισμού αυτού.

Οι γεωργικές ή κλινικές κτηνιατρικές πρακτικές, που δεν έχουν πειραματικό χαρακτήρα, δεν περιλαμβάνονται.

ε) «Αρχή», οι αρμόδιες περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και η Κεντρική Διεύθυνση Προστασίας Ζωικής Παραγωγής του ιδίου Υπουργείου.

στ) «Αρμόδιο πρόσωπο», κάθε πρόσωπο που είναι αρμόδιο για την εκπλήρωση των καθηκόντων που περιγράφονται στο παρόν προεδρικό διάταγμα.

ζ) «Εγκαταστάσεις» κάθε εγκατάσταση, κτίριο, κτιριακό συγκρότημα, ή άλλο οίκημα, που μπορεί να περιλαμβάνει χώρο που δεν είναι απόλυτα περιφραγμένος ή στεγασμένος καθώς και κινητές εσωτερικές εγκαταστάσεις.

η) «Εγκαταστάσεις εκτροφής», εγκαταστάσεις όπου εκτρέφονται ζώα προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε πειράματα.

θ) «Εγκαταστάσεις προμήθειας» εγκαταστάσεις, εκτός των εγκαταστάσεων εκτροφής, από τις οποίες γίνεται η προμήθεια ζώων προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε πειράματα.

ι) «Εγκαταστάσεις πειραματισμού», εγκαταστάσεις όπου χρησιμοποιούνται ζώα για πειράματα.

ια) «Κατάλληλη αναισθητοποίηση» στέρηση αίσθησης με αποτελεσματικούς τρόπους αναισθητοποίησης (τοπικής ή γενικής αναισθησίας) που χρησιμοποιούνται κατά την ορθή κτηνιατρική επιστήμη και πρακτική.

ιβ) «Θανάτωση με μη βάναυσο τρόπο», θανάτωση ζώου με συνθήκες,

οι οποίες, ανάλογα με το είδος του ζώου, προκαλούν τη μικρότερη δυνατή σωματική ή ψυχική ταλαιπωρία.

Άρθρο 3.

(Άρθρο 3 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Το παρόν διάταγμα εφαρμόζεται στη χρησιμοποίηση ζώων σε πειράματα για τους παρακάτω σκοπούς:

α) Ανάπτυξη, παραγωγή, έλεγχο της ποιότητας, δραστικότητας και ασφάλεια φαρμάκων, τροφίμων και άλλων ουσιών ή προϊόντων:

ι) Για την αποφυγή, την πρόληψη, την διάγνωση ή την θεραπεία ασθενειών, αδιαθεσίας ή άλλων ανωμαλιών ή των συνεπειών τους σε ανθρώπους, ζώα ή φυτά.

ιι) Για την αξιολόγηση, την δερεύνηση, τη ρύθμιση ή την αλλαγή φυσιολογικών χαρακτηριστικών σε ανθρώπους, ζώα ή φυτά.

β) Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος προς όφελος της υγείας ή της ευζωΐας ανθρώπων και ζώων.

Άρθρο 4.

(Άρθρο 4 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Απαγορεύονται τα πειράματα στα οποία χρησιμοποιούνται ζώα, τα οποία ανήκουν σε είδη, τα οποία, με βάση το παράρτημα Ι της Σύμβασης για το διεθνές εμπόριον άγριας πανίδας και χλωρίδας, απειλούνται με εξαφάνιση και με βάση το Παράρτημα Γ Τμήμα Ι του Κανονισμού (ΕΟΚ) αρ. 3626/82 (Ε.Ε. αριθ. L 384 της 31.12.82 σελ. 1) θεωρούνται ότι ανήκουν σε είδη που απειλούνται με εξαφάνιση. Εξαιρούνται της απαγόρευσης αυτής εκείνα τα πειράματα που συμφωνούν με τον προαναφερόμενο Κανονισμό και έχουν ως αντικείμενο:

- την έρευνα για τη διατήρηση των ειδών αυτών ή

- σημαντικούς βιοϊατρικούς σκοπούς για τους οποίους τα είδη αυτά είναι κατ' εξοχήν τα μόνα κατάλληλα.

Άρθρο 5.

(Άρθρο 5 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Για να διασφαλισθεί η γενική φροντίδα, η περιποίηση, οι συνθήκες στέγασης και διαβίωσης των ζώων, πρέπει να πληρούνται, με μέριμνα της οικείας κτηνιατρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας, οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

α) Σε όλα τα πειραματόζωα να παρέχεται στέγαση, περιβάλλον, κάποια ελάχιστη ελευθερία κινήσεων, τροφή, νερό και φροντίδα, κατάλληλα για την υγεία και την καλή τους διαβίωση.

β) Κάθε περιορισμός της δυνατότητας ενός πειραματοζώου να ικανοποιεί τις φυσιολογικές του ανάγκες και τις συνήθειές του να μην υπερβαίνει το ελάχιστο δυνατό.

γ) Να διεξάγεται καθημερινός έλεγχος των περιβαλλοντικών συνθηκών κάτω από τις οποίες τα πειραματόζωα εκτρέφονται, φυλάσσονται ή χρησιμοποιούνται.

δ) Η ικανοποιητική διαβίωση και η κατάσταση της υγείας των πειραματοζώων να ελέγχονται από έναν κτηνίατρο που ορίζεται από τον υπεύθυνο του πειράματος ώστε να αποφεύγεται ο πόνος, ή η άσκοπη ταλαιπωρία, αγωνία ή μη μόνιμη βλάβη τους.

ε) Λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αποκατάσταση, το ταχύτερο δυνατό, κάθε διαταραχής ή ταλαιπωρίας που διαπιστώνεται.

Για την εφαρμογή των Διατάξεων των περιπτώσεων α) και β) του παρόντος άρθρου τηρούνται οι κατευθυντήριες γραμμές του παραρτήματος ΙΙ του παρόντος.

Άρθρο 6.

(Άρθρο 6 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος αρμόδιες Αρχές είναι οι περιφερειακές Κτηνιατρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και η Κεντρική Διεύθυνση Προστασίας Ζωικής Παραγωγής του ιδίου Υπουργείου.

2. Οι αρμόδιες Αρχές της παράγρ. 1 του παρόντος μπορεί να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις των αρμοδίων ειδικών επιστημόνων στους εν λόγω τομείς.

Άρθρο 7.

(Άρθρο 7, 14 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Όποιος επιθυμεί να πραγματοποιήσει πειράματα πρέπει να έχει έγκριση που χορηγείται από την οικεία Νομαρχία με εισήγηση της αρμόδιας Περιφερειακής Κτηνιατρικής Υπηρεσίας.

2. Οι πτυχιούχοι της Σχολής Επιστημών Υγείας (τμήματα Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Φαρμακευτικής), της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών (τμήμα Κτηνιατρικής) και της Σχολής Φυσικών Επιστημών (Τμήμα Βιολογίας με ειδίκευση στη Ζωολογία), δικαιούνται να υποβάλουν αίτηση για τη χορήγηση της απαιτούμενης στη παρ. 1 του παρόντος άρθρου έγκρισης για να πραγματοποιήσουν πειράματα σε σπονδυλωτά ζώα που περιλαμβάνουν χειρουργικές επεμβάσεις, εάν έχουν εξειδίκευση που έχει αποκτηθεί κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους ή κατά την άσκηση στο Πανεπιστήμιο ή σε άλλες Επιστημονικές μονάδες, σε τομέα συναφή και μέσα στα πλαίσια του πειράματος.

Οι πτυχιούχοι Σχολής Φυσικών Επιστημών έχουν δικαίωμα να υποβάλουν αίτηση για την χορήγηση της απαιτούμενης στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου έγκρισης, για να πραγματοποιήσουν πειράματα σε σπονδυλωτά ζώα που δεν περιλαμβάνουν χειρουργικές επεμβάσεις, εάν έχουν εξειδίκευση που έχει αποκτηθεί κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους σε τομέα συναφή και μέσα στα πλαίσια του πειράματος.

3. Η αίτηση για την απόκτηση της έγκρισης ενός σχεδιασμένου πειράματος θα υποβάλλεται γραπτώς στην προϊστάμενη Αρχή της Αρμόδιας Περιφερειακής Κτηνιατρικής Υπηρεσίας και θα συνοδεύεται από αντίγραφο Ποινικού Μητρώου των αρμόδιων προσώπων του παρόντος διατάγματος.

Στην αίτηση αυτή πρέπει: α) Να παρατίθενται επιστημονικές αποδείξεις ότι οι όροι που τίθενται στα άρθρα 3 και 4 του παρόντος δ/τος τηρούνται.

β) Στην περίπτωση ενός επαναλαμβανόμενου πειράματος, να παρατίθενται επιστημονικές αποδείξεις ότι αυτό είναι απαραίτητο για την επιβεβαίωση ενός αποτελέσματος για το οποίο δεν είναι γνωστά αρκετά στοιχεία αν και έχει γίνει εξαντλητική έρευνα στις κατάλληλες επιστημονικές πηγές.

γ) Να ορίζεται ο υπεύθυνος του πειράματος και αναπληρωτής του.

δ) Να πιστοποιείται ότι τα πρόσωπα αυτά κατέχουν την αρμοδιότητα που υπαγορεύεται από την παρ. 1 του παρόντος άρθρου.

ε) Να ορίζεται ο υπεύθυνος Κτηνίατρος, ο οποίος θα πρέπει:

ι. Να εξασφαλίζει ότι οι συνθήκες και οι διατάξεις για την προστασία των ζώων τηρούνται,

ιι. να παρέχει συμβουλές στο προσωπικό που συμμετέχει στη διενέργεια των πειραμάτων και να μεριμνά για την διατήρηση των ζώων στις εγκαταστάσεις πειραματισμού,

ιιι. να δίνει τη γνώμη του σε κάθε αίτηση για την έγκριση ενός πειράματος που πραγματοποιείται σε ζώα.

στ) Να εξασφαλίζεται η τήρηση των άρθρων 5, 8, 9, 10, 11, 12, 17 παράγραφοι 2, 3, 4, 5 και 6, και 18 του παρόντος διατάγματος.

ζ) Να παρατίθενται επιστημονικές αποδείξεις ότι δεν είναι λογικά και πρακτικά εφικτό να χρησιμοποιηθεί άλλη μέθοδος επίτευξης των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων, η οποία να είναι ικανοποιητική από επιστημονικής πλευράς και δεν συνεπάγεται την χρησιμοποίηση ζώων. Διαφορετικά απαγορεύεται η διεξαγωγή του πειράματος.

η) Να γίνεται αιτιολόγηση στην αρμόδια Αρχή της επιλογής των ειδών, όταν επιβάλλεται η διεξαγωγή του πειράματος.

θ) Να παρατίθενται επιστημονικές αποδείξεις ότι έχει γίνει επιλογή μεταξύ των πειραμάτων και έχουν προτιμηθεί εκείνα που απαιτούν τον μικρότερο αριθμό ζώων, που χρησιμοποιούν ζώα με τον κατώτατο βαθμό νευροφυσιολογικής ευαισθησίας, προκαλούν λιγότερο πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία ή μόνιμη βλάβη και που αναμένεται να δώσουν τα ικανοποιητικότερα αποτελέσματα.

Στην περίπτωση που στα πειράματα χρησιμοποιούνται ζώα που προηγουμένως ήταν ελεύθερα στη φύση, να αποδεικνύεται ότι η χρησιμοποίηση ειδών άλλων ζώων δεν επαρκεί για τους σκοπούς του πειράματος.

ι) Η έγκριση να παρέχεται στον υπεύθυνο του πειράματος ή τον αναπληρωτή του. Οποιαδήποτε αλλαγή του υπεύθυνου του πειράματος ή του αναπληρωτή του να δηλώνεται αμέσως στην αρμόδια αρχή. Στη πε-

ρίπτωση αυτή η έγκριση παραμένει έγκυρη για ένα μήνα.

ια) Η ισχύς της έγκρισης διαρκεί ένα έτος και ανανεώνεται.

Άρθρο 8.

(Άρθρο 8 της Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Όλα τα πειράματα διεξάγονται με γενική ή τοπική αναισθησία.

2. Η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται όταν:

α) Η αναισθησία κρίνεται περισσότερο τραυματική για το ζώο από ό,τι το ίδιο το πείραμα.

β) Η αναισθησία δεν συμβιβάζεται με τον στόχο του πειράματος.

Η αναισθησία θα πρέπει να χορηγείται στην περίπτωση σοβαρών τραυματισμών που μπορεί να προκαλέσουν σοβαρό πόνο.

3. Στην περίπτωση που δεν είναι δυνατή η αναισθησία, πρέπει να χρησιμοποιούνται αναλγητικά ή άλλες κατάλληλες μέθοδοι, ώστε ο πόνος, η ταλαιπωρία, η αγωνία ή βλάβη να περιορίζονται όσο αυτό είναι δυνατόν και σε κάθε περίπτωση το ζώο να μην υφίσταται δυνατό πόνο, αγωνία ή ταλαιπωρία.

4. Στην περίπτωση κατά την οποία ένα ζώο που έχει υποστεί αναισθησία ευρίσκεται σε κατάσταση δυνατού πόνου, επειδή έπαψε η δράση του αναισθητικού, πρέπει να χορηγούνται εγκαίρως αναλγητικά ή, εάν αυτό δεν είναι δυνατό, να θανατώνεται αμέσως με μη βάναυσο τρόπο, υπό τον όρο ότι τα μέτρα αυτά συμβιβάζονται με το στόχο το πειράματος.

Άρθρο 9.

(Άρθρο 9 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Με τη λήξη ενός πειράματος αποφασίζεται αν το ζώο θα διατηρηθεί στη ζωή ή αν θα θανατωθεί με μη βάναυσο τρόπο, υπό τον όρο ότι δεν θα διατηρηθεί στη ζωή στη περίπτωση που πιθανότατα θα εξακολουθήσει επί μακρό να πονά ή να υποφέρει, παρά το γεγονός ότι απ' όλες τις άλλες απόψεις η υγεία του έχει αποκατασταθεί.

2. Οι αποφάσεις που αναφέρονται στην παρ. 1 πρέπει να λαμβάνονται από αρμόδιο πρόσωπο κατά προτίμηση κτηνίατρο.

3. Στην περίπτωση κατά την οποία, με την λήξη ενός πειράματος:

α) Ένα ζώο πρέπει να διατηρηθεί στη ζωή, λαμβάνεται η απαιτούμενη για την κατάσταση της υγείας του μέριμνα, τίθεται υπό την παρακολούθηση κτηνιάτρου και φυλάσσεται υπό συνθήκες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του άρθρου 5 του παρόντος δ/τος. Ωστόσο μπορεί να υπάρξει παρέκκλιση από τους όρους της παρούσας περίπτωσης όταν, σύμφωνα με την γνώμη κτηνιάτρου, η παρέκκλιση αυτή δεν επιφέρει καμμία ταλαιπωρία για το ζώο.

β) Ένα ζώο δεν πρέπει να διατηρηθεί στη ζωή ή δεν μπορεί να επωφεληθεί από τις διατάξεις του παρόντος δ/τος όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσής του, θανατώνεται το συντομότερο δυνατόν με μη βάναυσο μέθοδο.

Άρθρο 10

(Άρθρο 10 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Η Κτηνιατρική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας μεριμνά ώστε η χρησιμοποίηση ενός ζώου πέρα από ένα πείραμα για τους ίδιους σκοπούς σε καμμία περίπτωση δεν πρέπει να έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος Δ/τος. Συγκεκριμένα απαγορεύεται η χρησιμοποίηση ζώων περισσότερο από μία φορά σε πειράματα που προκαλούν έντονο πόνο, αγωνία ή ισοδύναμη ταλαιπωρία.

Άρθρο 11

(Άρθρο 11 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Παρά τις λοιπές διατάξεις του παρόντος Δ/τος, εφόσον οι θεμιτοί σκοποί του πειράματος το απαιτούν, η αρμόδια Κτηνιατρική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας μπορεί να επιτρέπει την απελευθέρωση του συγκεχριμένου ζώου εφόσον έχει βεβαιωθεί ότι έγινε ό,τι ήταν δυνατόν για την καλή διαβίωσή του και εφόσον το επιτρέπει η κατάσταση της υγείας του και δεν υπάρχει κίνδυνος για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον.

Άρθρο 12

(Άρθρο 12 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Τα πειράματα και τα στοιχεία των προσώπων που πραγματοποιούν πειράματα θα κοινοποιούνται στις αρμόδιες Αρχές τουλάχιστον ένα μήνα πριν τη έναρξή τους.

2. Η κοινοποίηση αυτή θα περιλαμβάνει:

α. Το σκοπό του πειράματος.

β. Το είδος και τον αριθμό των ζώων που χρησιμοποιούνται για το πείραμα.

γ. Τον τύπο του πειράματος, τη διαδικασία που χρησιμοποιείται συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας της αναισθητοποίησης.

δ. Τον τόπο, την ημερομηνία έναρξης του πειράματος και το χρόνο διάρκειας αυτού.

ε. Το όνομα και τη Δ/νση του υπεύθυνου του πειράματος και του αναπληρωτή του.

3. Στην περίπτωση που προβλέπεται να υποβληθεί ζώο σε πείραμα, κατά το οποίο θα υποστεί ή κινδυνεύει να υποστεί δυνατούς πόνους που μπορεί να είναι παρατεταμένοι, το πείραμα αυτό πρέπει να έχει δηλωθεί και αιτιολογηθεί ρητά στην αρμόδια αρχή και να έχει εγκριθεί απ' αυτή. Η αρχή αυτή μπορεί να μην εγκρίνει το πείραμα αυτό στην περίπτωση που δεν είναι σίγουρη ότι το πείραμα είναι σημαντικό για τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου ή των ζώων.

Άρθρο 13

(Άρθρο 13 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Βάσει των υποβαλλομένων αιτήσεων για την χορήγηση έγκρισης πραγματοποίησης πειραμάτων οι περιφερειακές κτηνιατρικές υπηρεσίες αποστέλλουν στην Κεντρική Δ/νση Προστασίας Ζωϊκής Παραγωγής του Υπουργείου Γεωργίας, ανά τρίμηνο, τα παρακάτω στοιχεία:

Τον αριθμό των καταχωρημένων εγκαταστάσεων, ιδιαίτερα το όνομα, την διεύθυνση, τον τύπο των εγκαταστάσεων, την περιγραφή τους, την χωρητικότητά τους, τα είδη και τον αριθμό των ζώων που εκτρέφονται, προμηθεύουν ή χρησιμοποιούν για πειράματα και το όνομα των αρμόδιων προσώπων που πραγματοποιούν πειράματα και τα προσόντα των προσώπων αυτών.

Επίσης θα αναφέρονται οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την μη βάναυαση θανάτωση των ζώων μαζί με κάθε εξαίρεση που χορηγείται στη περιοχή δικαιοδοσίας τους.

2. Βάσει των παραπάνω στοιχείων η κεντρική Δ/νση Προστασίας Ζωϊκής Παραγωγής του Υπουργείου Γεωργίας θέτει, εφόσον είναι δυνατόν και σεβόμενη το απόρρητο που τίθεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, στη διάθεση του κοινού τα παρακάτω στατιστικά στοιχεία σχετικά με την χρησιμοποίηση των πειραματοζώων:

α) Τον αριθμό και τα είδη των ζώων που χρησιμοποιήθηκαν σε πειράματα.

β) Τον αριθμό των ζώων κατά επιλεγόμενες κατηγορίες που χρησιμοποιήθηκαν στα πειράματα και αναφέρονται στο άρθρο 3 του παρόντος διατάγματος.

γ) Τον αριθμό των ζώων κατά επιλεγόμενες κατηγορίες που χρησιμοποιήθηκαν σε πειράματα και απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις.

3. Από τις πληροφορίες που ανακοινώνονται βάσει των διατάξεων του παρόντος άρθρου οι εμπορικής σημασίας είναι απόρρητες.

Άρθρο 14

(Άρθρα 15 και 16 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Οι εγκαταστάσεις εκτροφής και οι εγκαταστάσεις προμήθειας καταχωρούνται σε ειδικά βιβλία της αρμόδιας Περιφερειακής Κτηνιατρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας εφόσον ανταποκρίνονται στους όρους των άρθρων 5 και 7 του παρόντος Δ/τος εκτός αν παραχωρηθεί απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 17 του παρόντος. Οι εγκαταστάσεις προμήθειας προμηθεύονται ζώα μόνο από εγκαταστάσεις εκτροφής ή άλλες εγκαταστάσεις προμήθειας, εκτός, αν το ζώο έχει εισαχθεί νόμιμα και δεν είναι άγριο ή αδέσποτο.

Στις εγκαταστάσεις προμήθειας μπορεί να χορηγείται γενική ή ειδική

απαλλαγή από τη διάταξη αυτή με όρους που καθορίζει η αρχή της παρούσης παραγράφου.

2. Στην καταχώρηση που προβλέπεται στην παρ. 1 ορίζεται το αρμόδιο πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για τις εγκαταστάσεις και στο οποίο έχει ανατεθεί να παρέχει ή φροντίζει να παρέχεται η κατάλληλη φροντίδα στα ζώα που εκτρέφονται ή φυλάσσονται στην εγκατάσταση και να μεριμνά για την τήρηση των διατάξεων των άρθρων 5 και 7 του παρόντος.

Άρθρο 15

(Άρθρο 17 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Οι εγκαταστάσεις εκτροφής και προμήθειας υποχρεούνται να τηρούν:

α) Αρχείο εισόδου που θα καταγράφονται ο αριθμός και τα είδη των ζώων που αποκτήθηκαν, δηλώνοντας την πηγή της προέλευσής τους και τον αριθμό και τα είδη των ζώων που γεννήθηκαν στην εγκατάσταση. Οι ημερομηνίες γέννησης ή απόκτησης των ζώων πρέπει να δηλώνονται.

β) Αρχείο εξόδου που θα καταγράφονται ο αριθμός και τα είδη των ζώων που πωλήθηκαν ή προμηθεύτηκαν, τις ημερομηνίες πώλησης, προμήθειας, το όνομα και η διεύθυνση του αποδέκτη και ο αριθμός και τα είδη των ζώων που πέθαναν στην εγκατάσταση εκτροφής ή προμήθειας.

Τα αρχεία αυτά διατηρούνται το λιγότερο τρία χρόνια από την ημερομηνία της τελευταίας εισόδου και τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας περιφερειακής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας κατά την διενέργεια περιοδικών Επιθεωρήσεων από πρόσωπα που ορίζονται από την παραπάνω αρμόδια αρχή.

Άρθρο 16

(Άρθρο 18 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Κάθε σκύλος, γάτα ή πρωτεύον, εκτός από τον άνθρωπο, που φυλάσσεται στις εγκαταστάσεις εκτροφής, προμήθειας ή πειραματισμού, σημαδεύεται, πριν από τον απογαλακτισμό με ατομικό αναγνωριστικό σημάδι με τρόπο που προκαλεί λιγότερο πόνο, εκτός από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παρ. 3 του παρόντος.

2. Όταν ένας μη σημαδεμένος σκύλος, γάτα ή πρωτεύον, εκτός από τον άνθρωπο, εισάγεται σε μία εγκατάσταση για πρώτη φορά μετά τον απογαλακτισμό, σημαδεύεται το συντομότερο δυνατό.

3. Όταν ένας σκύλος, γάτα ή πρωτεύον, εκτός από τον άνθρωπο, μεταφέρεται από μία εγκατάσταση που αναφέρεται στην παράγρ. 1 σε άλλη πριν τον απογαλακτισμό και εφόσον δεν είναι πρακτικά δυνατό να σημαδευτεί εκ των προτέρων, η εγκατάσταση υποδοχής πρέπει να τηρεί πλήρη στοιχεία, ιδίως για την ταυτότητα της μητέρας, μέχρις ότου το ζώο σημαδευτεί.

4. Τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας και της προέλευσης κάθε σκύλου ή γάτας ή πρωτεύοντος εκτός από τον άνθρωπο καταγράφονται στα ειδικά βιβλία που τηρούνται σε κάθε εγκατάσταση.

Άρθρο 17

(Άρθρο 19 και 21 της Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Οι εγκαταστάσεις πειραματισμού καταχωρούνται σε ειδικά βιβλία της αρμόδιας περιφερειακής Κτηνιατρικής Υπηρεσίας.

2. Οι εγκαταστάσεις αυτές καταχωρούνται μένο αν τηρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Ο εσωτερικός εξοπλισμός των εγκαταστάσεων πειραματισμού να είναι κατάλληλος για τα χρησιμοποιούμενα είδη ζώων και διεξαγωγή των πειραμάτων για τα οποία προορίζονται.

Ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία των εγκαταστάσεων αυτών να επιτρέπουν την αποτελεσματικότερη δυνατή διεξαγωγή των πειραμάτων ώστε να λαμβάνοναι έγκυρα αποτελέσματα με τον ελάχιστον δυνατό αριθμό ζώων, το λιγότερο πόνο, ταλαιπωρία, αγωνία, ή μόνιμή βλάβη.

3. Σε κάθε εγκατάσταση πειραματισμού:

ι. Ορίζονται ένα ή περισσότερα πρόσωπα διοικητικά υπεύθυνα για τη φροντίδα των ζώων και τη λειτουργία του εξοπλισμού.

ιι. Ορίζεται ένας κτηνίατρος για την παροχή συμβουλών, θεραπείας των ζώων και ελέγχου των συνθηκών διαβίωσης και ευζωίας των ζώων.

ιιι. Υπάρχει επαρκής αριθμός ειδικά εκπαιδευμένων προσώπων.

4. Ορισμένα πειράματα είναι δυνατό να διεξάγονται εκτός των εγκαταστάσεων πειραματισμού με την προϋπόθεση ότι εγκρίνονται από την αρμόδια Κτηνιατρική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας.

5. Στις εγκαταστάσεις πειραματισμού χρησιμοποιούνται κατ' αποκλειστικότητα ζώα που προέρχονται από εγκαταστάσεις εκτροφής ή προμήθειας και που συμπεριλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι του παρόντος διατάγματος.

Αδέσποτα Κατοικίδια ζώα σε καμμία περίπτωση δε επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για πειράματα.

Εξαίρεση γενική ή ειδική από αυτό τον κανόνα παρέχεται κάτω από ειδικές περιπτώσεις που κρίνει η αρμόδια περιφερειακή Κτηνιατρική Υπηρεσία.

Η παραπάνω εξαίρεση δεν επεκτείνεται σε αδέσποτους σκύλους και γάτες.

6. Οι εγκαταστάσεις πειραματισμού υποχρεούνται να τηρούν στοιχεία όλων των χρησιμοποιούμενων ζώων όπου θα εμφαίνονται ο αριθμός και τα είδη όλων των αποκτηθέντων ζώων, οι εγκαταστάσει από τις οποίες αυτά αποκτήθηκαν, η ημερομηνία άφιξής τους στις εγκαταστάσεις και ο προορισμός του ζώου με την ολοκλήρωση του πειράματος. Τα στοιχεία αυτά φυλάσσονται τουλάχιστον για τρία (3) χρόνια από την ημερομηνία της τελευταίας εισόδου και τίθενται στη διάθεση της αρμόδιας κτηνιατρικής περιφερειακής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας. Οι εγκαταστάσεις πειραματισμού υπόκειται στη διενέργεια περιοδικών Επιθεωρήσεων από πρόσωπα που ορίζονται από την παραπάνω αρμόδια αρχή.

7. Σε κάθε εγκατάσταση πειραματισμού πρέπει να υπάρχουν ξεχωριστά στοιχεία που να περιέχουν λεπτομέρειες για την ταυτότητα και την προέλευση κάθε σκύλου, γάτας ή πρωτεύοντος.

Άρθρο 18

(Άρθρο 20 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

Όταν ζώα εκτρέφονται στις εγκαταστάσεις πειραματισμού για να χρησιμοποιηθούν σε πειράματα που διεξάγονται στις εγκαταστάσεις αυτές απαιτείται μόνο μία καταχώρηση σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14 και 17 του παρόντος διατάγματος. Ωστόσο οι εγκαταστάσεις πρέπει να τηρούν τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος που αφορούν τις εγκαταστάσεις εκτροφής και πειραματισμού.

Άρθρο 19

(Άρθρο 22 και 26 της Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Τα αποτελέσματα πειραμάτων που έχουν διεξαχθεί σε άλλο κράτος - μέλος αναγνωρίζονται εκτός εάν απαιτούνται περαιτέρω δοκιμές για την προστασία της δημόσιας υγείας και ασφάλειας.

2. Για το σκοπό αυτό, όπου είναι εφικτό και με την επιφύλαξη των όρων που καθορίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις, η Κεντρική Δ/νση Προστασίας Ζωϊκής Παραγωγής παρέχει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Κ.) πληροφορίες σχετικά με την νομοθεσία και τη διοικητική πρακτική στη Χώρα μας όσον αφορά την διεξαγωγή πειραμάτων σε ζώα συμπεριλαμβανομένων των όρων που πρέπει να πληρούνται πριν από τη διάθεση των προϊόντων στο εμπόριο καθώς και τεκμηριωμένες πληροφορίες σχετικά με όλα τα πειράματα που διεξάγονται στη Χώρα και για τις άδειες ή οποιαδήποτε άλλα διοικητικά στοιχεία που αφορούν τα πειράματα.

3. Σε τακτά διαστήματα που δεν υπερβαίνουν τα τρία χρόνια, για την πρώτη φορά πέντε χρόνια από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος, η χώρα μας ενημερώνει την Επιτροπή των Ε.Κ. για τα μέτρα που λαμβάνονται στον τομέα αυτό και παρουσιάζει κατάλληλη έκθεση των συλλεγέντων στοιχείων σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος Διατάγματος.

Άρθρο 20

(Άρθρο 23 Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Ενθαρρύνεται η έρευνα για την ανάπτυξη εναλλακτικών τεχνικών που μπορούν να δώσουν το ίδιο επίπεδο πληροφοριών με αυτό που λαμβάνεται από πειράματα στα οποία χρησιμοποιούνται ζώα, χρησιμοποι-

ώντας όμως λιγότερα ζώα ή εφαρμόζοντας λιγότερο επώδυνες διαδικασίες.

Άρθρο 21

Παραρτήματα

Κατωτέρω παρατίθενται τα παραρτήματα I και II που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του παρόντος δ/τος και έχουν ως εξής:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΖΩΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 17

- Ποντικός MUS MUSCULUS
- Αρουραίος RATTUS NORVEGICUS
- Ινδικό Χοιρίδιο CAVIA PORCELLUS
- Κρίκητος MESCOCRICETUS AURATUS
- Κουνέλι ORYCTOLAGUS CUNICULUS
- Πρωτεύοντα, εκτός του ανθώπου
- Σκύλος CANIS FAMILIARIS
- Γάτα FELIS CATUS
- Ορτύκι COTURNIX CUTURNIX

ΠΑΡΑΤΗΜΑ II
ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΖΩΩΝ
(άρθρο 5 διατάγματος)
ΟΡΙΣΜΟΙ

Κατά την έννοια του παρόντος παραρτήματος, πέραν των ορισμών που περιλαμβάνονται στο άρθρο 2 του παρόντος δ/τος, νοούνται ως:

α) «θάλαμοι διαβίωσης»: οι αίθουσες όπου τα ζώα συνήθως στεγάζονται, είτε για αναπαραγωγή και εκτροφή είτε κατά τη διάρκεια ενός πειράματος·

β) «κλουβί»: ένα σταθερό ή κινητό πλαίσιο που περιβάλλεται από στερεά τοιχώματα και, τουλάχιστον από τη μια πλευρά, από κιγκλιδώματα ή δικτυωτά σύρματα ή, όπου ενδείκνυται, από δίκτυα και όπου φυλάσσονται ή μεταφέρονται ένα ή περισσότερα ζώα· ανάλογα με τον αριθμό των ζώων που φυλάσσονται και το μέγεθος του χώρου, η ελευθερία κινήσεων των ζώων είναι σχετικά περιορισμένη·

γ) «κελλί»: ένας περιφραγμένος χώρος, λόγου χάριν από τοιχώματα, κιγκλιδώματα ή δικτυωτά σύρματα, όπου φυλάσσονται ένα ή περισσότερα ζώα· ανάλογα με το μέγεθος του χώρου και τον αριθμό των φυλασσόμενων ζώων, η ελευθερία κινήσεων των ζώων είναι συνήθως μεγαλύτερη απ' ότι στα κλουβιά·

δ) «χώρος περιπάτου»: ένας χώρος περιφραγμένος, λόγου χάριν με φράκτη, τοιχώματα, κιγκλιδώματα ή δικτυωτά σύρματα και ο οποίος συχνά ευρίσκεται έξω από μόνιμες εγκαταστάσεις, όπου τα ζώα που φυλάσσονται σε κλουβιά ή κελλιά μπορούν να κινηθούν ελεύθερα για ορισμένα χρονικά διαστήματα, ανάλογα με τις συνήθειές του ή τις φυσιολογικές ανάγκες τους, όπως ή άσκηση·

ε) «διαμέρισμα»: ένας μικρός χώρος με τρείς πλευρές, συνήθως με θέση για την τοποθέτηση της τροφής και κάθετα διαχωριστικά, όπου προσδένονται ένα ή δύο ζώα.

1. ΟΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

1.1. Λειτουργίες και γενικός τρόπος κατασκευής

1.1.1. Κάθε εγκατάσταση θα πρέπει να είναι κατασκευασμένη έτσι ώστε να δημιουργεί το κατάλληλο περιβάλλον για τα στεγαζόμενα ζώα· Πρέπει επίσης να είναι σχεδιασμένη κατά τρόπο ώστε να εμποδίζει την είσοδο μη εξουσιοδοτημένων ατόμων.
Οι εγκαταστάσεις που αποτελούν τμήμα ενός ευρύτερου κτιριακού συγκροτήματος θα πρέπει επίσης να προστατεύονται από κατάλληλες κατασκευαστικές ρυθμίσεις και διευθετήσεις που περιορίζουν τον αριθμό των εισόδων και εμποδίζουν την κυκλοφορία μη εξουσιοδοτημένων ατόμων.

1.1.2. Συνιστάται η διαμόρφωση ενός προγράμματος συντήρησης των εγκαχταστάσεων προχειμένου να προληφθούν οι τυχόν βλάβες του εξοπλισμού.

1.2. Θάλαμοι διαβίωσης.

1.2.1. Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ο τακτικός και αποτελεσματικός καθαρισμός των θαλάμων και η διατήρηση ικανοποιητικού επιπέδου υγιεινής. Οι οροφές και οι τοίχοι πρέπει να είναι ανθεκτικοί με λεία, στεγανή και εύκολα πλενόμενη επιφάνεια. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στους αρμούς των πορτών, αγωγών σωλήνων και καλωδίων. Οι τυχόν πόρτες ή τα παράθυρα, θα πρέπει να είναι κατασκευασμένα ή να προστατεύονται κατά τρόπο ώστε να μην επιτρέπουν την είσοδο σε ανεπιθύμητα ζώα. Όποτε ενδείκνυται, μπορεί να δημιουργηθεί στην πόρτα ένα άνοιγμα που θα επιτρέπει τον έλεγχο του θαλάμου. Τα δάπεδα θα πρέπει να είναι λεία, στεγανά και με αντιολισθητική, εύκολα πλενόμενη επιφάνεια που να μπορεί να φέρει το βάρος των διαχωριστικών και άλλου βαρέος εξοπλισμού χωρίς να υφίσταται ζημιές. Οι τυχόν αποχετευτικοί αγωγοί θα πρέπει να είναι επαρκώς καλυμμένοι και να φέρουν κατάλληλη σχάρα ώστε να εμποδίζεται η είσοδος των ζώων.

1.2.2. Οι θάλαμοι όπου τα ζώα μπορούν να τρέχουν ελεύθερα θα πρέπει να έχουν τοιχώματα και δάπεδα με επιφάνεια από εξαιρετικά ανθεκτικό υλικό που να αντέχει τη φθορά και τα σχισίματα από τα ζώα και τις εργασίες καθαρισμού. Το υλικό δεν θα πρέπει να είναι επιβλαβές για την υγεία των ζώων και να είναι τέτοιο ώστε τα ζώα να μην μπορούν να τραυματιστούν. Η ύπαρξη αποχετευτικών αγωγών στους θαλάμους αυτούς είναι επιθυμητή. Πρέπει να προβλεφθεί πρόσθετη προστασία για τον εξοπλισμό ή τις εγκαταστάσεις ώστε να μην υφίστανται ζημιές από τα ζώα, η να προκαλούν τραυματισμό τους. Θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εμποδίζεται η πρόσβαση του κοινού και άλλων ζώων σε τυχόν ακάλυπτους χώρους άσκησης.

1.2.3. Οι θαλάμοι που προορίζονται για τη φύλαξη ζώων των αγροκτημάτων (βοοειδή, πρόβατα, αίγες, χοίροι, άλογα, πουλερικά, κλπ.) θα πρέπει να ανταποκρίνονται τουλάχιστον στα πρότυπα που ορίζει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ζώων που προορίζονται για γεωργικούς σκοπούς, καθώς και οι εθνικές κτηνιατρικές και άλλες αρχές.

1.2.4. Οι περισσότεροι θάλαμοι είναι σχεδιασμένοι για να στεγάζουν τρωκτικά. Συχνά επίσης τέτοιοι θάλαμοι χρησιμοποιούνται για μεγαλύτερη είδη. Πρέπει να λαμβάνεται ώστε να μην συστεγάζονται είδη που είναι ασύμβατα μεταξύ τους.

1.2.5. Οι θάλαμοι διαβίωσης θα πρέπει να διαθέτουν τα μέσα για τη διεξαγωγή μικρών πειραμάτων και χειρισμών, όπου ενδείκνυται.

1.3. Εργαστήρια και θάλαμοι για γενικά και ειδικά πειράματα.

1.3.1. Στις εγκαταστάσεις εκτροφής ή προμήθειας θα πρέπει να υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για την προετοιμασία της αποστολής έτοιμων προς αποστολή ζώων.

1.3.2. Όλες οι εγκαταστάσεις θα πρέπει επίσης να διαθέτουν ένα μίνιμουμ εργαστηρίων για τη διεξαγωγή απλών διαγνωστικών τεστ, εξετάσεων post- mortem ή/και για τη συλλογή δειγμάτων που πρόκειται να υποβληθούν αλλού σε διεξοδικότερες εργαστηριακές εξετάσεις.

1.3.3. Θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για την υποδοχή των ζώων, κατά τρόπο ώστε τα αφικνούμενα ζώα να μην εκθέτουν σε κινδύνους ζώα που ευρίσκονται ήδη στις εγκαταστάσεις, λόγου χάριν με την υποβολή τους σε καραντίνα. Πρέπει να υπάρχουν αίθουσες γενικών και ειδικών πειραμάτων ώστε να αντιμετωπίζονται οι καταστάσεις όπου είναι ανεπιθύμητη η πραγματοποίηση των πειραμάτων ή παρατηρήσεων στο θάλαμο.

1.3.4. Θα πρέπει να υπάρχουν κατάλληλες εγκαταστάσεις για να στεγάζονται ξεχωριστά τα ζώα που είναι άρρωστα ή τραυματισμένα.

1.3.5. Στις περιπτώσεις που ενδείκνυνται, θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη για ένα ή περισσότερα χειρουργεία, κατάλληλα

εξοπλισμένα για την πραγματοποίηση χειρουργικών πειραμάτων υπό άσηπτες συνθήκες. Πρέπει επίσης να υπάρχουν εγκαταστάσεις για τη μετεγχειρητική ανάρρωση, εφόσον αυτή επιβάλλεται.

1.4. Χώροι υπηρεσίας.

1.4.1. Οι αίθουσες αποθήκευσης των τροφίμων θα πρέπει να είναι δροσεροί, ξηροί, απρόσβλητοι από τα παράσιτα και τα έντομα, και οι αίθουσες ύπνου ξηρές και απρόσβλητες από παράσιτα και έντομα. Άλλα υλικά, τα οποία μπορούν να προσβληθούν ή να δημιουργήσουν κινδύνους, θα πρέπει να φυλάσσονται ξεχωριστά.

1.4.2. Θα πρέπει να υπάρχουν αποθήκες για καθαρά κλουβιά, όργανα και άλλο εξοπλισμό.

1.4.3. Η αίθουσα καθαρισμού και πλυσίματος θα πρέπει να έχει τις διαστάσεις που απαιτούνται για να φιλοξενήσει τις εγκαταστάσεις απολύμανσης και καθαρισμού του χρησιμοποιηθέντος εξοπλισμού. Η διαδικασία καθαρισμού θα πρέπει να είναι οργανωμένη έτσι ώστε να διαχωρίζεται η ροή των καθαρών από τα ακάθαρτα είδη, και να αποφεύγεται έτσι η μόλυνση ειδών που μόλις έχουν καθαριστεί. Οι τοίχοι και τα δάπεδα θα πρέπει να καλύπτονται με κατάλληλο ανθεκτικό υλικό επιφανείας και το σύστημα εξαερισμού θα πρέπει να έχει την απαιτούμενη ισχύ για να απομακρύνει την πλεονάζουσα(;) θερμότητα και υγρασία.

1.4.4. Θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια για την υγιεινή αποθήκευση και διάθεση των σφαγίων και των ζωικών απορριμμάτων. Στην περίπτωση που η επιτόπια αποτέφρωση δεν είναι δυνατή ή επιθυμητή, θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την ασφαλή διάθεση των εν λόγω υλικών με βάση τους τοπικούς κανονισμούς και διατάγματα. Θα πρέπει να λαμβάνονται ειδικές προφυλάξεις για τα υψηλού βαθμού τοξικότητας ή τα ραδιενεργά απορρίμματα.

1.4.5. Ο σχεδιασμός και η κατασκευή των χώρων ελεύθερης κυκλοφορίας θα πρέπει να ανταποκρίνεται στα πρότυπα των θαλάμων διαβίωσης. Οι διάδρομοι θα πρέπει να έχουν το πλάτος εκείνο που θα επέτρεπε την εύκολη διακίνηση του κινητού εξοπλισμού.

2. ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟΥΣ ΘΑΛΑΜΟΥΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ

2.1. Εξαερισμός

2.1.1. Οι θάλαμοι διαβίωσης θα πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κατάλληλο σύστημα εξαερισμού που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των στεγαζομένων ειδών. Σκοπός του συστήματος εξαερισμού είναι η παροχή καθαρού αέρα και η διατήρηση σε χαμηλά επίπεδα των οσμών, επιβλαβών αερίων, της σκόνης και των οιωνδήποτε μολυσματικών παραγόντων. Επιτρέπει επίσης το μετριασμό της υπερβολικής θερμότητας και υγρασίας.

2.1.2. Ο αέρας του θαλάμου διαβίωσης θα πρέπει να ανανεώνεται τακτικά. Ένας ρυθμός εξαερισμού 15-20 αλλαγών του αέρα την ώρα θεωρείται γενικά ικανοποιητικός. Σε ορισμένες περιπτώσεις ωστόσο, που τα φυλασσόμενα ζώα ανά θάλαμο είναι λίγα, 8-10 αλλαγές την ώρα μπορεί να επαρκούν ή ακόμη να μη χρειάζεται καθόλου μηχανικός εξαερισμός. Υπό άλλες συνθήκες μπορεί να απαιτείται πολύ υψηλότερος ρυθμός αλλαγής του αέρα. Θα πρέπει να αποφεύγεται η επανακυκλοφορία χρησιμοποιημένου αέρα που δεν έχει καθαριστεί. Πρέπει ωστόσο να τονιστεί ότι ακόμη και το αποτελεσματικότερο σύστημα δεν μπορεί να αντισταθμίσει τις κακές πρακτικές καθαρισμού ή την αμέλεια.

2.1.3. Ο σχεδιασμός του συστήματος εξαερισμού θα πρέπει να είναι τέτοιος ώστε να αποφεύγονται επιβλαβή ρεύματα.

2.1.4. Θα πρέπει να απαγορεύεται το κάπνισμα σε αίθουσες όπου υπάρχουν ζώα.

2.2. Θερμοκρασία

2.2.1. Ο πίνακας 1 δείχνει τα συνιστώμενα όρια διακύμανσης της θερμοκρασίας. Ας σημειωθεί ότι τα όρια αυτά αφορούν μόνον ενήλικα, φυσιολογικά ζώα. Για τα νεογέννητα και τα νεαρά ζώα συχνά απαιτούνται πολύ υψηλότερες θερμοκρασίες. Η θερμοκρασία των χώρων θα πρέπει να ρυθμίζεται ανάλογα με τις πιθανές μεταβολές της θερμικής κατάστασης των ζώων, που μπορεί να οφείλονται σε φυσιολογικές συνθήκες ή στις επιδράσεις των πραγματοποιούμενων πειραμάτων.

2.2.2. Με τις κλιματικές συνθήκες που επικρατούν στην Ευρώπη μπορεί να χρειάζεται σύστημα εξαερισμού με δυνατότητες διοχέτευσης τόσο θερμού όσο και ψυχρού αέρα.

2.2.3. Στις εγκαταστάσεις πειραματισμού μπορεί να απαιτείται ακριβής έλεγχος της θερμοκρασία στους θαλάμους διαβίωσης, δεδομένου ότι η θερμοκρασία του περιβάλλοντος αποτελεί ένα φυσικό παράγοντα που επιδρά αποφασιστικά στο μεταβολισμό όλων των ζώων.

2.3. Υγρασία

Οι οριακές διακυμάνσεις της σχετικής υγρασίας (RH) επιδρούν δυσμενώς στην υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων. Συνιστάται, ως εκ τούτου, να λαμβάνονται μέτρα ώστε τα επίπεδα της σχετικής υγρασίας στους θαλάμους διαβίωσης να είναι κατάλληλα για τα ενδιαφερόμενα είδη· συνήθως πρέπει να κυμαίνονται γύρω στο 55% ± 10%. Τιμές RH κάτω του 40% και άνω του 70% πρέπει να αποφεύγονται για παρατεταμένες περιόδους.

2.4. Φωτισμός

Σε θαλάμους που στερούνται παραθύρων είναι αναγκαίο να υπάρχει ελεγχόμενος φωτισμός ώστε να ικανοποιούνται οι βιολογικές ανάγκες των ζώων και να δημιουργείται ικανοποιητικό περιβάλλον εργασίας. Είναι επίσης αναγκαίο να ελέγχεται η ένταση του φωτός και ο κύκλος φως – σκοτάδι. Προκειμένου περί αλφικών ζώων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ευαισθησία τους στο φως (βλέπε επίσης σημείο 2.6)

2.5. Θόρυβος

Ο θόρυβος μπορεί να αποτελεί έναν πολύ σημαντικό παράγοντα ανησυχίας στους χώρους που φυλάσσονται ζώα. Οι θάλαμοι καθώς και οι αίθουσες που πραγματοποιούνται πειράματα πρέπει να είναι μονωμένες έναντι των ήχων υψηλής εντάσεως στο φάσμα των ακουόμενων και των υψηλότερων συχνοτήτων, προκειμένου να αποφεύγονται οι διαταραχές της συμπεριφοράς και της φυσιολογίας των ζώων. Οι ξαφνικοί θόρυβοι μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές μεταβολές της λειτουργίας των οργάνων, πλην όμως, δεδομένου ότι συχνά είναι αναπόφευκτοι, ενδείκνυται πολλές φορές να ακούγεται στους θαλάμους διαβίωσης και στις αίθουσες όπου πραγματοποιούνται πειράματα ένας συνεχής ήχος μέσης εντάσεως, όπως απαλή μουσική.

2.6. Συστήματα συναγερμού

Οι εγκαταστάσεις που στεγάζουν μεγάλο αριθμό ζώων είναι ευπρόσβλητες. Συνιστάται ως εκ τούτου να προστατεύονται καταλλήλως με συσκευές για τον εντοπισμό εστιών πυρός και για τη διαπίστωση της παρείσφρησης μη εξουσιοδοτημένων ατόμων. Οι τυχόν τεχνικές ατέλειες ή η τυχόν βλάβη του συστήματος εξαερισμού είναι ένα ενδεχόμενο που μπορεί να προκαλέσει διαταραχές ή ακόμη και τον θάνατο ζώων, λόγω ασφυξίας και υπερβολικής ζέστης ή, σε λιγότερο σοβαρές περιπτώσεις, να έχει τόσο αρνητικές επιπτώσεις σε κάποιο πείραμα ώστε αυτό να αποτύχει και να χρειάζεται η επανάληψή του. Ως εκ τούτου θα πρέπει να εγκαθίστανται κατάλληλες συσκευές παρακολούθησης των εγκαταστάσεων θέρμανσης και εξα-

ερισμού, ούτως ώστε το προσωπικό να έχει γενική εποπτεία της λειτουργίας των συστημάτων αυτών. Εφόσον κρίνεται σκόπιμο, θα πρέπει να εγκατασταθεί ένα βοηθητικό σύστημα παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος προκειμένου να διασφαλιστεί η λειτουργία των συσκευών, και ως εκ τούτου η επιβίωση των ζώων και ο φωτισμός, σε περίπτωση βλάβης ή διακοπής της παροχής ηλεκτρικού ρεύματος. Σε περίοπτη θέση θα πρέπει να είναι ανηρτημένες σαφείς οδηγίες περί των ληπτέων μέτρων σε έκτακτες περιπτώσεις. Συνιστάται η εγκατάσταση συστήματος συναγερμού στα ιχθυοτροφεία για την περίπτωση βλάβης της παροχής ύδατος. Θα ήταν επίσης σκόπιμο να ληφθούν μέτρα ώστε η λειτουργία του συστήματος συναγερμού να διαταράσσει όσο το δυνατό λιγότερο την ησυχία των ζώων.

3. ΜΕΡΙΜΝΑ

3.1. Υγεία

3.1.1. Ο υπεύθυνος των εγκαταστάσεων θα πρέπει να εξασφαλίζει την τακτική επιθεώρηση των ζώων και τον έλεγχο των συνθηκών διαβίωσης και της φροντίδας τους, από κτηνίατρο ή άλλο αρμόδιο πρόσωπο.

3.1.2. Θα πρέπει να δίδεται προσοχή στην υγεία και στην υγιεινή του προσωπικού, εφόσον εκτιμάται ότι πρόκειται για παράγοντα που μπορεί να βλάψει τα ζώα.

3.2. Σύλληψη

Τα άγρια ζώα καθώς και αυτά που ζουν σε άγρια κατάσταση θα πρέπει να συλλαμβάνονται μόνο με μη βάναυσες μεθόδους και από έμπειρα άτομα που κατέχουν πλήρως τις συνήθειες και τους οικότοπους των προς σύλληψη ζώων. Σε περίπτωση που κατά την επιχειρούμενη σύλληψη χρειαστεί να χρησιμοποιηθεί αναισθητικό ή άλλο φάρμακο, η χορήγησή του θα πρέπει να γίνεται από κτηνίατρο ή άλλο αρμόδιο πρόσωπο. Τα ζώα που ενδεχομένως τραυματίστηκαν σοβαρά θα πρέπει να εξετάζονται το γρηγορότερο από κτηνίατρο προκειμένου να υποβληθούν σε θεραπεία. Στην περίπτωση που, κατά τη γνώμη του κτηνίατρου, το ζώο θα εξακολουθήσει να ζει υποφέροντας και πονώντας, θα πρέπει να θανατωθεί αμέσως με μη βάναυσο τρόπο. Ελλείψει κτηνιάτρου, κάθε ζώο που έχει τραυματισθεί σοβαρά θα πρέπει να θανατώνεται αμέσως με μη βάναυσο τρόπο.

3.3. Συνθήκες συσκευασίας και μεταφοράς.

Αναμφίβολα, κάθε μετακίνηση αποτελεί για τα ζώα μία δοκιμασία, ή οποία θα έπρεπε να αμβλύνεται κατά το δυνατόν. Προκειμένου να μεταφερθούν, τα ζώα θα πρέπει να έχουν καλώς στην υγείας τους και αποτελεί ευθύνη του αποστολέα να το εξασφαλίσει. Ζώα που είναι άρρωστα ή κατ' άλλο τρόπο σε όχι καλή κατάσταση δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να υποβάλλονται σε μεταφορά πού δεν είναι αναγκαία για θεραπευτικούς ή διαγνωστικούς σκοπούς. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να λαμβάνεται για τα θήλεα ζώα σε προχωρημένη εγκυμοσύνη. Τα θήλεα ζώα που ενδέχεται να γεννήσουν κατά τη διάρκεια της μεταφοράς ή που έχουν γεννήσει κτά τη διάρκεια προηγηθέντων σαράντα οκτώ ωρών, καθώς και το (τα) νεογνό (ά) τους, θα πρέπει να μη μεταφέρονται. Ο αποστολέας και ο μεταφορέας θα πρέπει να λαμβάνουν όλες τις αναγκαίες προφυλάξεις κατά τη διάρκεια της συσκευασίας, της φόρτωσης και της διακίνησης ώστε να αποφεύγεται η άσκοπη ταλαιπωρία λόγω ανεπαρκούς εξαερισμού, της έκθεσής τους σε οριακές θερμοκρασίες, της έλλειψης τροφής και νερού, των μεγάλων καθυστερήσεων, κλπ. Ο παραλήπτης θα πρέπει να είναι σωστά ενημερωμένος για τις λεπτομέρειες της μεταφοράς και για τα συνοδευτικά έγγραφα μεταφοράς, ώστε να εξασφαλίζεται η γρήγορη διεκπεραίωση και υποδοχή στον τόπο αφίξεως. Υπενθυμίζεται ότι, όσον αφορά τις διεθνείς μεταφορές ζώων, εφαρμόζονται οι οδηγίες 77/489/ΕΟΚ και 81/389/ΕΟΚ· συνιστάται επίσης η αυστηρή τήρηση των εθνικών νόμων και κανονισμών, καθώς και των κανονισμών περί ζώντων ζώων της Διεθνούς Ένωσης Αεροπορικών Μεταφορών (ΙΑΤΑ) και της Ένωσης Αεροπορικών Μεταφορών Ζώων.

3.4. Υποδοχή και αποσυσκευασία

Τα δέματα που περιέχουν ζώα θα πρέπει να παραλαμβάνονται και να αποσυσκευάζονται χωρίς καθυστερήσεις που είναι δυνατό να αποφευχθούν. Μετά από επιθεώρησή τους, τα ζώα θα πρέπει να μεταφέρονται σε καθαρά κλουβιά ή κελλιά και να εφοδιάζονται με κατάλληλη τροφή και νερό. Τα άρρωστα ή σε κακή κατάσταση ζώα θα πρέπει να παραμένουν υπό στενή επίβλεψη και χωριστά από τα άλλα ζώα. Εφόσον χρειάζεται, θα πρέπει το συντομότερο δυνατό να εξετάζονται από κτηνίατρο ή άλλο αρμόδιο πρόσωπο και να υποβάλλονται σε θεραπεία. Ζώα που στερούνται πιθανοτήτων ανάρρωσης θα πρέπει να θανατώνονται αμέσως με μη βάναυσο τρόπο. Τέλος, όλα τα παραληφθέντα ζώα πρέπει να εγγράφονται σε μητρώα και να επισημαίνονται σύμφωνα με τα άρθρα 15, 16 και 17 παράγραφος 6 του παρόντος δ/τος. Τα κιβώτια μεταφοράς θα πρέπει να καταστρέφονται αμέσως στην περίπτωση που είναι αδύνατη η κατάλληλη απολύμανση.

3.5. Καραντίνα, απομόνωση και εγκλιματισμός.

3.5.1. Στόχοι της καραντίνας είναι:

α) η προστασία άλλων ζώων στις εγκαταστάσεις·

β) η προστασία του ανθρώπου από ζωονοτικές λοιμώξεις·

γ) η ανάπτυξη μιας ορθής επιστημονικής πρακτικής.

Για τα ζώα που γίνονται δεκτά σε εγκαταστάσεις συνιστάται για κάποιο διάστημα η υποβολή τους σε καραντίνα, εκτός εάν η κατάσταση της υγείας τους είανι ικανοποιητική. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως αυτή της λύσσας, επί παραδείγματι, το διάστημα αυτό μπορεί να ορίζεται από τους εθνικούς κανονισμούς του κράτους μέλους. Σε άλλες περιπτώσεις κυμαίνεται, και θα πρέπει να καθορίζεται από κάποιο αρμόδιο πρόσωπο, ανάλογα με τις περιστάσεις· συνήθως πρόκειται περί του κτηνιάτρου των εγκαταστάσεων (βλέπε επίσης τον πίνακα 2).

Είναι δυνατή η χρησιμοποίηση ζώων σε πειράματα κατά τη διάρκεια της περιόδου που είναι σε καραντίνα, εφόσον έχουν προσαρμοστεί στο νέο τους περιβάλλον και δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερους κινδύνους για τα άλλα ζώα ή τον άνθρωπο.

3.5.2. Συνιστάται να προβλέπονται χώροι απομόνωσης των ζώων για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ή υπόνοιες κακής κατάστασης της υγείας τους, και τα οποία ενδεχομένως να αντιπροσώπευαν κινδύνους για τον άνθρωπο ή τα άλλα ζώα.

3.5.3. Ακόμη και όταν τα ζώα δείχνουν να έχουν καλώς στην υγεία τους, αποτελεί καλή ζωοτεχνική πρακτική να περνούν μία περίοδο εγκλιματισμού προτού χρησιμοποιηθούν σε κάποιο πείραμα. Η διάρκεια της περιόδου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως η ταλαιπωρία στην οποία έχουν υποβληθεί τα ζώα, ή οποία με τη σειρά της είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων, όπως επί παραδείγματι η διάρκεια της μεταφοράς και η ηλικία του ζώου. Η διάρκεια της περιόδου καθορίζεται από κάποιο αρμόδιο πρόσωπο.

3.6. Εγκλωβισμός

3.6.1. Μπορούμε να διακρίνουμε δύο γενικά συστήματα στέγασης των ζώων.

Πρώτον, υπάρχει το σύστημα που απαντά στις εγκαταστάσεις εκτροφής, προμήθειας και πειραματισμού στον βιοϊατρικό τομέα που προορίζονται για ζώα όπως τα τρωκτικά, τα κουνέλια, τα σαρκοφάγα, τα πτηνά και τα πρωτεύοντα θηλαστικά εκτός του ανθρώπου, όπως επίσης μερικές φορές και για τα μηρυκαστικά, τους χοίρους και τους ίππους. Στους πίνακες 3 έως 13 χαράσσονται κατευθυντήριες γραμμές για τα κλουβιά, τα κελλιά, τους χώρους περιπάτου και τα διαμερίσματα που αρμόζουν για ανάλογες εγκαταστάσεις. Στα σχήματα 1 έως 7 παρέχονται πρόσθετες κατευθύνσεις για τους μίνιμουμ χώρους των κλουβιών. Ακόμη, στα σχήματα 8 έως 12 παρέχονται κατευθύνσεις για την εκτίμηση του κατάλληλου αριθμού ζώων ανά κλουβί.

Δεύτερον, υπάρχει το σύστημα που απαντά συχνά σε εγκαταστάσεις που στα πειράματά τους χρησιμοποιούν μόνο ζώα αγροκτήματος ή αναλόγου μεγέθους. Οι συνθήκες διαβίωσης των ζώων στις εγκαταστάσεις αυτές θα πρέπει να είναι τουλάχιστον αυτές που ορίζουν οι τρέχοντες κτηνιατρικοί κανόνες.

3.6.2. Τα κλουβιά και τα κελλιά θα πρέπει να μην είναι κατασκευασμένα από υλικά που βλάπτουν την υγεία των ζώων και να είναι σχεδιασμένα κατά τρόπο όπου τα ζώα να μην μπορούν να τραυματιστούν και, εφόσον δεν απορρίπτονται μετά τη χρήση τους, να είναι κατασκευασμένα από ανθεκτικό υλικό συμβιβάσιμο με τις τεχνικές καθαρισμού και απολύμανσης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να αποδίδεται στα δάπεδα των κλουβιών και των κελλιών τα οποία θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες του είδους και της ηλικίας των ζώων και να διευκολύνουν την απομάκρυνση των περιττωμάτων.

3.6.3. Τα κελλιά θα πρέπει να κατασκευάζονται με γνώμονα τις καλές συνθήκες διαβίωσης των ειδών. Πρέπει να επιτρέπουν την ικανοποίηση ορισμένων ηθολογικών αναγκών, (π.χ. την ανάγκη της αναρρίχησης, της προσωρινής απομόνωσης ή προφύλαξης) και τον αποτελεσματικό καθαρισμό όπως επίσης την αποφυγή της υποχρεωτικής επαφής με άλλα ζώα.

3.7. Διατροφή

3.7.1. Κατά τη διαλογή, παραγωγή και παρασκευή της τροφής των ζώων, θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποφεύγεται η χημική, φυσική και μικροβιολογική ρύπανσή τους. Οι τροφές θα πρέπει να συσκευάζονται σε στέρεες, κλειστές σακούλες, σφραγισμένες με την ημερομηνία παρασκευής όποτε αυτό ενδείκνυται. Η συσκευασία, μεταφορά και αποθήκευση θα πρέπει επίσης να είναι τέτοιες ώστε να αποφεύγεται η μόλυνση, η υποβάθμιση ή η καταστροφή. Οι χώροι αποθήκευσης θα πρέπει να είναι δροσεροί, σκοτεινοί, ξηροί και προφυλαγμένοι από τα παράσιτα και τα έντομα. Τα αλλοιώσιμα τρόφιμα όπως τα λαχανικά, τα κηπευτικά, τα φρούτα, το κρέας, το ψάρι κλπ., θα πρέπει να αποθηκεύονται σε ψυχρές αίθουσες σε ψυγεία ή καταψύκτες.

Όλα τα χωνιά, οι ταγίστρες ή τα άλλα σκεύη που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή θα πρέπει να καθαρίζονται τακτικά, και εάν χρειάζεται, να αποστειρώνονται. Εάν η τροφή είναι υγρή ή μολύνεται εύκολα με νερό, ούρα κλπ. είναι αναγκαίος ο καθημερινός καθαρισμός.

3.7.2. Ο τρόπος διανομής της τροφής μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το είδος του ζώου, θα πρέπει όμως να ανταποκρίνεται στις φυσιολογικές ανάγκες του ζώου. θα πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε κάθε ζώο να έχει πρόσβαση στην τροφή.

3.8. Νερό

3.8.1. Όλα τα ζώα θα πρέπει να έχουν ανά πάσα στιγμή στη διάθεσή τους καθαρό πόσιμο νερό. Κατά τη διάρκεια μεταφοράς είναι δυνατό να παρέχεται το νερό ως μέρος υγρής δίαιτας. Το νερό ωστόσο αποτελεί φορέα μικροοργανισμών και η παροχή του θα πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ώστε να ελαχιστοποιούνται οι σχετικοί κίνδυνοι. Δύο είναι οι τρέχουσες μέθοδοι, οι φιάλες και τα αυτόματα συστήματα παροχής.

3.8.2. Οι φιάλες χρησιμοποιούνται συχνά για τα μικρά ζώα όπως τα τρωκτικά και τα κουνέλια. Το υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένες οι φιάλες θα πρέπει να είναι διαφανές ώστε να επιτρέπει την παρατήρηση του περιεχομένου τους. Το στόμιό τους θα πρέπει να είναι ευρύ ώστε να επιτρέπει τον εύκολο και αποτελεσματικό καθαρισμό τους και, σε περίπτωση πλαστικού υλικού, δεν θα πρέπει να είναι εκχυλίσιμο. Τα καλύμματα, τα πώματα και οι σωλήνες θα πρέπει επίσης να παρέχουν τη δυνατότητα αποστείρωσης και εύκολου καθαρισμού τους. Όλες οι φιάλες και τα εξαρτήματα θα πρέπει να λύνονται, να καθαρίζονται και να αποστειρώνονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Είναι προτιμώτερο να αντικαθίστανται οι φιάλες από άλλες καθαρές, αποστειρωμένες, παρά να επαναπληρούνται στους θαλάμους.

3.8.3. Τα αυτόματα συστήματα παροχής νερού στα ζώα θα πρέπει να ελέγχονται, να επισκευάζονται και να εκπλύνονται τακτικά, έτσι ώστε να αποφεύγονται τα ατυχήματα και οι μολύνσεις. Προχειμένου περί κλουβιών με στερεό δάπεδο, θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος πλημμυρίσματος. Είναι επίσης αναγκαίος ο τακτικός βακτηριολογικός έλεγχος του συστήματος ώστε να παρακολουθείται η ποιότητα του νερού.

3.8.4. Το νερό των δημόσιων δικτύων υδρεύσεως περιέχει ορισμένους μικροοργανισμούς οι οποίοι θεωρούνται αβλαβείς, εκτός αν πρόκειται περί ζώων με καθορισμένη μικροβιακή ευαισθησία. Στις περιπτώσεις αυτές το νερό δημοσίων δικτύων υδρεύσεως είναι συνήθως χλωριωμένο προκειμένου να αναστέλλεται η ανάπτυξη μικροοργανισμών. Η χλωρίωση αυτή δεν είναι πάντοτε ικανή να συγκρατήσει την ανάπτυξη ορισμένων δυνητικών παθογόνων μικροοργανισμών, όπως λόγου χάριν οι ψευδομονάδες. Ως πρόσθετο μέτρο, θα μπορούσε να αυξηθεί η χλωρίωση του νερού ή να οξινιστεί περαιτέρω το νερό ώστε να επιτευχθεί το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

3.8.5. Στα ψάρια, τα αμφίβια και τα ερπετά, η ανοχή όσον αφορά τη οξύτητα, το χλώριο και πολλές άλλες χημικές ουσίες κυμαίνεται ευρέως από το ένα είδος στο άλλο. Ως εκ τούτου θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να προσαρμόζεται η παροχή νερού στα ενυδρεία και τις δεξαμενές στις ανάγκες και τα όρια ανοχής των εκάστοτε ειδών.

3.9. Στρωμνές

Οι στρωμνές θα πρέπει να είναι στεγνές, απορροφητικές όχι σκονισμένες μη τοξικές και ελεύθερες μολυσματικών παραγόντων ή παρασίτων ή οποιασδήποτε άλλης μορφής μόλυνσης, θα πρέπει να επιδεικνύεται ιδιαίτερη μέριμνα για την αποφυγή χρησιμοποίησης πριονιδίου ή υλικού στρωμνής που να προέρχεται από ξύλο που έχει υποστεί χημική κατεργασία. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ορισμένα βιομηχανικά και παραπροϊόντα ή απορρίμματα όπως τεμαχισμένα χαρτιά.

3.10. Άσκηση και επαφή με τα ζώα

3.10.1. Συνιστάται η αξιοποίηση κάθε ευκαιρίας για άσκηση των ζώων.

3.10.2. Η απόδοση του ζώου κατά τη διάρκεια ενός πειράματος, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εμπιστοσύνη του στον άνθρωπο ένα στοιχείο που πρέπει να καλλιεργηθεί. Τα άγρια ή ατίθασα ζώα δεν πρόκειται μάλλον να γίνουν ποτέ ιδεώδη πειραματόζωα. Τα πράγματα είναι διαφορετικά με τα εξημερωμένα ζώα που έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει σε επαφή με τον άνθρωπο. Εφόσον όμως δημιουργηθεί η εμπιστοσύνη θα πρέπει και να διατηρείται. Συνιστάται ως εκ τούτου η διατήρηση τακτικής επαφής ώστε τα ζώα να εξοικειώνονται με την ανθρώπινη παρουσία και δραστηριότητα.

Οπότε αυτό είναι δυνατό, θα πρέπει να διατίθεται ορισμένος χρόνος για να απευθύνονται οι άνθρωποι στα ζώα, για την περιποίηση και τον καθαρισμό τους. Το προσωπικό θα πρέπει να είναι συμπαθητικό ήρεμο και με σταθερή στάση κατά την επαφή του με τα ζώα.

3.11. Καθαρισμός

3.11.1. Το επίπεδο των εγκαταστάσεων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή των μέτρων υγιεινής. Θα πρέπει να παρέχονται σαφείς οδηγίες για την αλλαγή της στρωμνής στα κλουβιά και τα κελλιά.

3.11.2. Θα πρέπει να θεσπίζονται κατάλληλοι κανόνες για τον καθαρισμό, την πλύση την απολύμανση και όποτε αυτό είναι αναγκαίο την αποστείρωση των κλουβιών και των εξαρτημάτων, των φιαλών και του άλλου υλικού. Επίσης στους θαλάμους διαβίωσης καθώς και τους χώρους πλύσης και αποθήκευσης θα πρέπει να τηρείται αυστηρή καθαριότητα και τάξη.

3.11.3. Στην περίπτωση υπαίθριων κελλιών, κλουβιών και χώρων περιπάτου να καθαρίζεται τακτικά το δάπεδο και όπου χρειάζεται να ανανεώνεται το υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένο ώστε να αποφεύγεται η μετατροπή του σε πηγή μόλυνσης και ανάπτυξης παρασίτων.

3.12. Θανάτωση των ζώων με μη βάναυσο τρόπο.

3.12.1. Όλοι οι μη βάναυσοι τρόποι θανάτωσης των ζώων απαιτούν γνώσεις οι οποίες μπορούν να αποκτηθούν μόνο με την κατάλληλη εκπαίδευση.

3.12.2. Ένα ζώο που ευρίσκεται σε βαθιά αναισθησία μπορεί να υποστεί αφαίμαξη, πλην όμως φάρμακα τα οποία παραλύουν τους μυς πριν την απώλεια της συνείδησης όπως και φάρμακα με φαρμακολογική δράση ανάλογη εκείνης του κουραρίου, καθώς και θανάτωση με ηλεκτρικό ρεύμα το οποίο όμως δεν περνά από τον εγκέφαλο δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται χωρίς προηγούμενη αναισθησία.

Η διάθεση των λειψάνων δεν πρέπει να επιτρέπεται προτού επέλθει η νεκρική ακαμψία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Κατευθυντήριες γραμμές για τη θερμοκρασία των κλειστών χώρων (ζώα που φυλάσσονται σε κλουβιά, κελλιά ή κλειστούς χώρους περιπάτου)

Είδη ή ομάδες ειδών	Βέλτιστο φάσμα θερμοκρασίας σε °C
Πρωτεύοντα του Νέου Κόσμου, πλην του ανθρώπου	20-28
Ποντικός	20-24
Αρουραίος	20-24
Συριακός Κρίκητος	20-24
Ζερβίλλος	20-24
Ινδικό χοιρίδιο	20-24
Πρωτεύοντα του Παλαιού Κόσμου, πλην του ανθρώπου	20-24
Ορτύκι	20-24
Κουνέλι	15-21
Γάτα	15-21
Σκύλος	15-21
Κουνάβι	15-21
Πουλερικά	15-21
Περιστέρι	15-21
Χοίροι	10-24
Αίγες	10-24
Πρόβατα	10-24
Βοοειδή	10-24
Ίππος	10-24

Σημείωση: Σε ειδικές περιπτώσεις, όπως για πολύ νέα ή άτριχα ζώα, μπορεί να απαιτούνται υψηλότερες θερμοκρασίες για τους κλειστούς χώρους φύλαξης απ' ότι υποδεικνύει ο πίνακας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατευθυντήριες γραμμές για τις περιόδους τοπικής καραντίνας

Εισαγωγική σημείωση: Προκειμένου περί εισαγόμενων ζώων, όλες οι περίοδοι καραντίνας θα πρέπει να υπάγονται στις εθνικές διατάξεις των κρατών μελών. Όσον αφορά τις περιόδους τοπικής καραντίνας, η διάρκεια πρέπει να καθορίζεται ανάλογα με τις περιστάσεις από αρμόδιο πρόσωπο και κανονικά από κτηνιάτρο που ορίζει η διεύθυνση των εγκαταστάσεων.

Είδη	Ημέρες
Ποντικός	5-15
Αρουραίος	5-15
Ζερβίλος	5-15
Ινδικό χοιρίδιο	5-15
Συριακός κρίκητος	5-15
Κουνέλι	20-30
Γάτα	20-30
Σκύλος	20-30
Πρωτεύοντα θηλαστικά, εκτός του ανθρώπου	40-60

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό μικρών τρωκτικών και κουνελιών (για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Είδη	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κλουβιού cm²	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm
Ποντικός	180	12
Αρουραίος	350	14
Συριακός κρίκητος	180	12
Ινδικό χοιρίδιο	600	18
Κουνέλι 1 Kg	1400	30
2 Kg	200	30
3 Kg	2500	35
4 Kg	3000	40
5 Kg	3600	40

Σημείωση: Με τον όρο «ύψος κλουβιού» εννοούμε την κάθετη απόσταση μεταξύ του δαπέδου του κλουβιού και του άνω οριζοντίου μέρους του επικαλύμματος ή του κλουβιού.

Κατά τον προγραμματισμό των πειραμάτων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ενδεχόμενη ανάπτυξη των ζώων, ώστε να εξασφαλίζεται ο κατάλληλος γι' αυτά χώρος σε όλες τις φάσεις των πειραμάτων, σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα.

Βλέπε επίσης τις γραφικές παραστάσεις 1 έως 5 και 8 έως 12.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό μικρών τρωκτικών κατά την περίοδο αναπαραγωγής

Είδη	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κλουβιού για μία μητέρα και τα νεογνά της cm²	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm
Ποντικός	200	12
Αρουραίος	800	14
Συριακός κρίκητος	650	12
Ινδικό χοιρίδιο	1200	18
Ινδικό χοιρίδιο σε ομάδες αποτελούμενες αποκλειστικά από θήλεα μέλη	1000 κατ' ενήλικο μέλος	18

Σημείωση: Για τον ορισμό του «ύψους κλουβιού» βλέπε τη σημείωση του πίνακα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό κουνελιών κατά την περίοδο αναπαραγωγής

Βάρος της κουνέλας Kg	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού ανά κουνέλα και νεογνά m^2	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου φωλιάς m^2
1	0,30	30	0,10
2	0,35	30	0,10
3	0,40	35	0,12
4	0,45	40	0,12
5	0,50	40	0,14

Σημείωση: Για τον ορισμό «ύψος κλουβιού» βλέπε τη σημείωση του πίνακα 3.

Η ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου ανά κουνέλα και νεογνά περιλαμβάνει και την επιφάνεια δαπέδου φωλιάς.

Βλέπε επίσης γραφική παράσταση 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Κατευθυντήριες γραμμές για τους χώρους διατήρησης γατών (κατά τη διάρκεια των πειραμάτων και της περιόδου αναπαραγωγής)

Βάρος γάτας Kg	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού ανά γάτα m^2	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κουβιού ανά μητέρα και νεογνά m^2	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κελλιού ανά μητέρα και νεογνά m^2
0,5-1	0,2	50	-	-
1-3	0,3	50	0,58	2
3-4	0,4	50	0,58	2
4-5	0,6	50	0,58	2

Σημείωση: Η διατήρηση γατών σε κλουβιά πρέπει να είναι αυστηρά περιορισμένη. Οι γάτες που υφίστανται τέτοιο περιορισμό πρέπει να αφήνονται εκτός κλουβιού για να ασκηθούν, τουλάχιστον μία φορά την ημέρα, όποτε αυτό δεν επηρεάζει το πείραμα. Τα κελλιά των γατών πρέπει να είναι εφοδιασμένα με δίσκους για την απομάκρυνση των περιττωμάτων, μιά άνετη επιφάναια για ανάπαυση και αντικείμενα κατάλληλα για αναρρίχηση και γρατζούνισμα.

Με τον όρο «ύψος κλουβιού» εννοούμε την κάθετη απόσταση μεταξύ του υψηλότερου σημείου του δαπέδου και του χαμηλότερου σημείου της οφοφής του κλουβιού.

Στον υπολογισμό της ελάχιστης επιφάνειας δαπέδου μπορεί να περιληφθεί και η επιφάνεια για ανάπαυση. Στην ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού ανά μητέρα και νεογνά περιλαμβάνεται και η εκ 0,18 m^2 επιφάνεια του καταλύμματος των νεογνών.

Βλέπε επίσης γραφική παράσταση 7.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Κατευθυντήριες γραμμές για τη διατήρηση σκύλων σε κλουβιά (κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ύψος σκύλου στο σημείο του ώμου cm	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού ανά σκύλο m^2	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm
30	0,75	60
40	1,00	80
70	1,75	140

Σημείωση: Οι σκύλοι δεν θα πρέπει να κρατούνται σε κλουβιά περισσότερο απ' ότι είναι απολύτως απαραίτητο για τους σκοπούς του εκάστοτε πειράματος. Οι εγκλωβισμένοι σκύλοι θα πρέπει να αφήνονται εκτός κλουβιού για να ασκηθούν τουλάχιστον μία φορά την ημέρα, εκτός εάν αυτό δεν συμβιβάζεται με τους σκοπούς του πειράματος. Θα πρέπει να καθορίζεται ένα χρονικό όριο πέραν του οποίου δεν επιτρέπεται ο περιορισμός ενός σκύλου χωρίς καθημερινή άσκηση. Οι χώροι άσκησης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε κλουβιά σκύλων παρά μόνο στις περιπτώσεις που το απαιτεί το πείραμα.

Λόγω των μεγάλων διαφορών ύψους και της περιορισμένης συνάφειας ύψους και βάρους σε πολλές ράτσες σκύλων, το ύψος του κλουβιού θα πρέπει να στηρίζεται στο ύψος του σώματος του εκάστοτε ζώου, μετρούμενου στο σημείο του ώμου. Ως γενικός κανόνας, το ελάχιστο ύψος του κλουβιού θα πρέπει να είναι διπλάσιο του ύψους του ζώου στο σημείο του ώμου.

Για τον ορισμό του «ύψους κλουβιού» βλέπε τη σημείωση του πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Κατευθυντήριες γραμμές για τη διατήρηση σκύλων σε κελλιά (για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων, όπως επίσης και κατά την περίοδο αναπαραγωγής)

Βάρος σκύλου kg	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κελλιού ανά σκύλο m^2	Ελάχιστος παρακείμενος χώρος άσκησης ανά σκύλο μέχρις 3 σκύλους m^2	πέραν των 3 σκύλων m^2
< 6	0,5	0,5(1,0)	0,5(1,0)
6-10	0,7	1,4(2,1)	1,2(1,9)
10-20	1,2	1,6(2,8)	1,4(2,6)
20-30	1,7	1,9(3,6)	1,6(3,3)
>30	2,0	2,0(4,0)	1,8(3,8)

Σημείωση: Οι αριθμοί εντός παρενθέσεως αντιστοιχούν στη συνολική επιφάνεια ανά σκύλο, δηλαδή στην επιφάνεια δαπέδου του κελλιού συν τον παρακείμενο χώρο άσκησης. Οι σκύλοι που φυλάσσονται επί μονίμου βάσεως σε υπαίθριους χώρους θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε στεγασμένο χώρο ώστε να προφυλάσσονται όταν οι καιρικές συνθήκες είναι δυσμενείς. Όταν οι σκύλοι φυλάσσονται σε χώρους με συρμάτινο δικτυωτό δάπεδο, θα πρέπει να υπάρχει ένας χώρος με σταθερό δάπεδο για τον ύπνο. Τα συρμάτινα δικτυωτά δάπεδα δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται παρά μόνον εφόσον το πείραμα το απαιτεί. Τα χωρίσματα μεταξύ των κελλιών θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην επιτρέπουν στους σκύλους να αλληλοτραυματίζονται.

Όλα τα κελλιά θα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με κατάλληλο σύστημα αποχέτευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό πρωτευόντων θηλαστικών, εκτός του ανθρώπου (για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων όπως επίσης και κατά την αναπαραγωγή)

Εισαγωγική σημείωση: Λόγω των μεγάλων διακυμάνσεων των μεγεθών και των χαρακτηριστικών των πρωτευόντων, είναι σημαντικό να προσαρμοστεί το σχήμα, ο εσωτερικός εξοπλισμός καθώς και οι διαστάσεις των κλουβιών τους, στις συγκεκριμένες ανάγκες τους. Για τα πρωτεύοντα, ο ολικός όγκος του κλουβιού είναι εξίσου σημαντικός με την επιφάνεια του δαπέδου. Γενικά το ύψος του κλουβιού, τουλάχιστον για τους πιθήκους και τα άλλα πιθηκοειδή, θα πρέπει να αποτελεί τη μεγαλύτερη διάστασή του. Τα κλουβιά θα πρέπει να είναι τουλάχιστον τόσο υψηλά ώστε να επιτρέπουν στα ζώα να στέκονται όρθια. Το ελάχιστο ύψος κλουβιού για τα βραχιονωτά θα πρέπει να είναι τέτοιο που να τους

:πιτρέπει να πραγματοποιούν πλήρεις αιωρήσεις από την οροφή χωρίς :α πόδια τους να ακουμπούν στο δάπεδο του κλουβιού. Εφόσον ενδεί- :νυται, θα πρέπει να στερεώνονται πέταυρα που να επιτρέπουν στα πρω- :εύονται να χρησιμοποιούν το άνω τμήμα του κλουβιού.

Είναι δυνατή η τοποθέτηση δύο πρωτευόντων στο ίδιο κλουβί, εφόσον ιυτά μπορούν να συνυπάρξουν. Στις περιπτώσεις που δεν μπορούν να :οποθετηθούν ανά ζεύγη, τα κλουβιά τους θα πρέπει να είναι σε τέτοια θέση ώστε να μπορούν να βλέπουν το ένα το άλλο, αλλά και ώστε να εί- ναι επίσης δυνατό να αποφεύγεται αυτό εφόσον επιβάλλεται.

Με την επιφύλαξη των ως άνω παρατηρήσεων, ο ακόλουθος πίνακας ταρέχει ορισμένες γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό :ων ομάδων ειδών που χρησιμοποιούνται συνηθέστερα (υπεροικογέ- νειεςCeboidea και cercopithecoidea).

Βάρος πρωτεύοντος kg	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κλουβιού για ένα ή δύο ζώα m^2	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm
1	0,25	60
1– 3	0,35	75
3– 5	0,50	80
5– 7	0,70	85
7– 9	0,90	90
9–15	1,10	125
15–25	1,50	125

Σημείωση: Για τον ορισμό του «ύψους κλουβιού» βλέπε τη σημείωση του πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό χοίρων (για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Βάρος του χοίρου kg	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού ανά χοίρο m^2	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm
5–15	0,35	50
15–25	0,55	60
25–40	0,80	80

Σημείωση: Ο πίνακας ισχύει επίσης και για τα χοιρίδια. Οι χοίροι δεν θα πρέπει να κρατούνται σε κλουβιά εκτός εάν είναι τελείως απαραίτητο για τους σκοπούς του πειράματος και αυτό για μία μίνιμουμ χρονική περίοδο.

Για τον ορισμό του «ύψους κλουβιού» βλέπε τη σημείωση του πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Κατευθυντήριες γραμμές για την τοποθέτηση ζώων αγροκτήματος σε κελλιά (για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων σε εγκαταστάσεις πειραματισμού)

Είδος και βάρος kg	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κελλιού μ²	Ελάχιστο μήκος κελλιού m	Ελάχιστο ύψος διαχωριστικού μεταξύ κελλιών m	Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κελλιού για ομάδες m^2/ζώο	Ελάχιστο ύψος της θέσης για την τοποθέτηση της τροφής ανά κεφαλή m
Χοίροι 10– 30	2	1,6	0,8	0,2	0,20
30– 50	2	1,8	1,0	0,3	0,25
50–100	3	2,1	1,2	0,8	0,30
100–150	5	2,5	1,4	1,2	0,35
>150	5	2,5	1,4	1,2	0,40
Πρόβατα <70	1,4	1,8	1,2	0,7	0,35
Αίγες <70	1,6	1,8	2,0	0,8	0,35
Βοοειδή <60	2,0	1,1	1,0	0,8	0,30
60–100	2,2	1,8	1,0	1,0	0,30
100–150	2,4	1,8	1,0	1,2	0,35
150–200	2,5	2,0	1,2	1,4	0,40
200–400	2,6	2,2	1,4	1,6	0,55
>400	2,8	2,2	1,4	1,8	0,65
Ενήλικες ίπποι	13,5	4,5	1,8	–	–

ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Κατευθυντήριες γραμμές για την τοποθέτηση ζώων αγροκτήματος σε διαμερίσματα
(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων σε εγκαταστάσεις πειραματισμού)

Είδος και βάρος Kg	Ελάχιστη επιφάνεια διαμερίσματος m^2	Ελάχιστο μήκος διαμερίσματος m	Ελάχιστο ύψος διαχωριστικού μεταξύ διαμερισμάτων m
Χοίροι 100 - 150	1,2	2,0	0,9
> 150	2,5	2,5	1,4
Πρόβατα < 70	0,7	1,0	0,9
Αίγες < 700,8	1,0	0,9	
Βοοειδή 60 - 100	0,6	1,0	0,9
100 - 150	0,9	1,4	0,9
150 - 200	1,2	1,6	1,4
200 - 350	1,8	1,8	1,4
350 - 500	2,1	1,9	1,4
350 > 500	2,6	2,2	1,4
Ενήλικες ίπποι	4,0	2,5	1,6

Σημείωση: Τα διαμερίσματα πρέπει να έχουν αρκετό πλάτος ώστε να επιτρέπουν στο ζώο να πλαγιάζει με άνεση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Κατευθυντήριες γραμμές για τον εγκλωβισμό πτηνών
(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων σε εγκαταστάσεις πειραματισμού)

Είδος και βάρος g	Ελάχιστη επιφάνεια ανά πτηνό cm^2	Ελάχιστη επιφάνεια για 2 πτηνά cm^2/πτηνό	Ελάχιστη επιφάνεια για 3 πτηνά ή περισσότερο cm	Ελάχιστο ύψος κλουβιού cm	Ελάχιστο μήκος ταγίστρας ανά πτηνό
Κοτόπουλα 100 - 300	250	200	150	25	3
300 - 600	500	400	300	35	7
600 - 1200	1000	600	450	45	10
1200 - 1800	1200	700	550	45	12
1800 - 2400	1400	850	650	45	12
(Ενήλικα άρρενα)					
> 2400	1800	1200	1000	60	15
Ορτύκια 120 - 140	350	250	200	15	4

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Με τον όρο «επιφάνεια εννοούμε το αποτέλεσμα της εσωτερικής και οριζόντιας μέτρησης του κλουβιού βάσει του μήκους και του πλάτους του, και όχι αυτό που προκύπτει από το μήκος και το πλάτος του δαπέδου του κλουβιού.

Για τον ορισμό του «ύψος κλουβιού» βλέπε τη σημείωση του πίνακα 6.

Το μέγεθος βροχίδων σε συρμάτινα δικτυωτά δάπεδα δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 10 × 10 mm για τους νεοσσούς, και τα 25 × 25 για τα νεαρά και τα ενήλικα κοτόπουλα. Το πάχος του σύρματος θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 2 mm. Η κλίση του δαπέδου δεν πρέπει να υπερβαίνει το 14%(8°). Οι ποτίστρες θα πρέπει να έχουν το ίδιο μήκος με τις ταγίστρες. Εφόσον το κλουβί είναι εφοδιασμένο με θηλές ή κύπελα, κάθε πτηνό θα πρέπει να έχει πρόσβαση σε δύο. Τα κλουβιά θα πρέπει να είναι εφοδιασμένα με στερεωμένους κλώνους και να επιτρέπουν στα πτηνά που φυλάσσονται σε μονήρη κλουβιά να βλέπονται.

ΠΑΡΕΜΒΑΛΟΝΤΑΙ ΣΧΕΔΙΑ

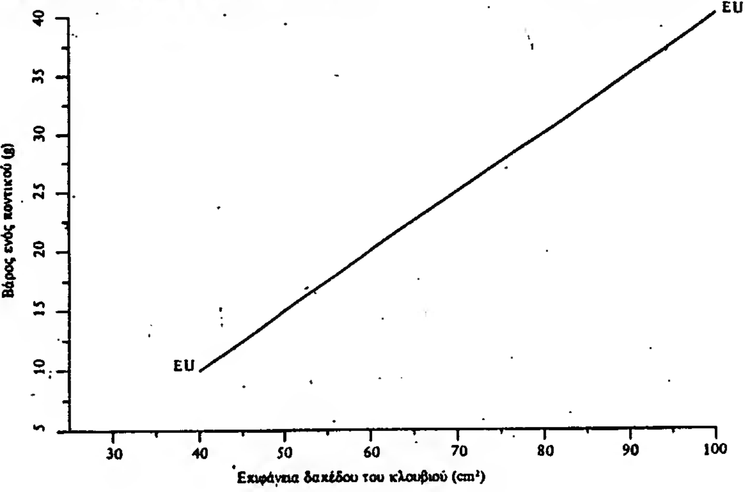
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 1

Ποντικοί

(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κλουβιού

Βάσει του βάρους ενός ποντικού, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του.

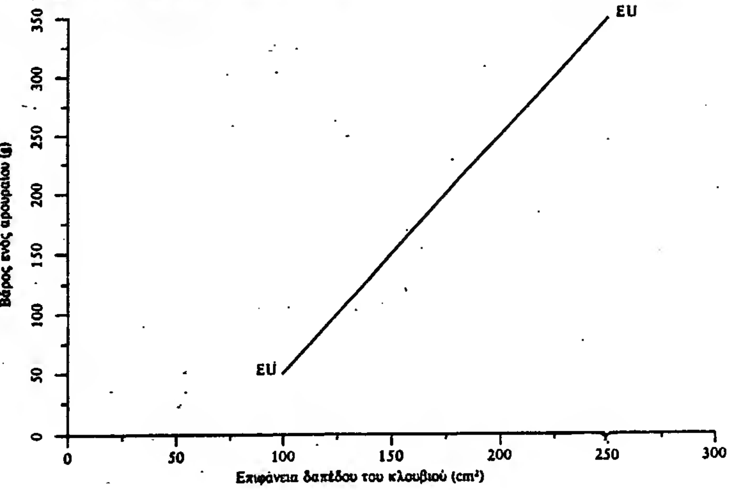
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 2

Αρουραίοι

(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κλουβιού

Βάσει του βάρους ενός αρουραίου, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του.

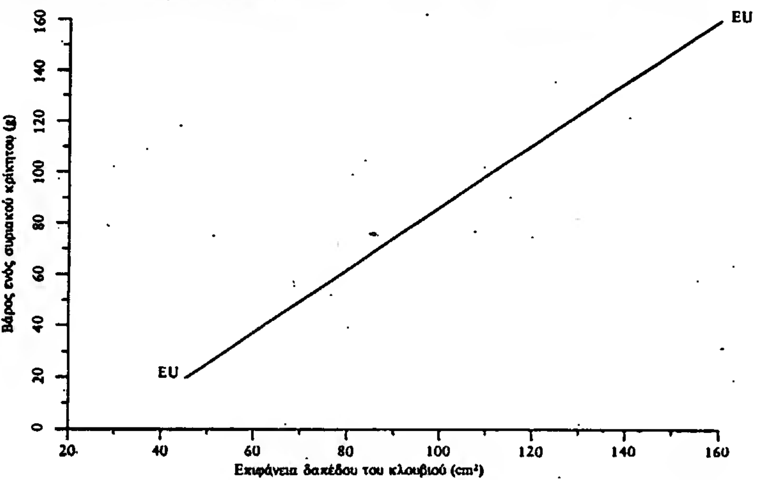
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 3

Συριακοί κρίκητοι

(για εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού

Βάσει του βάρους ενός συριακού κρίκητου, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του.

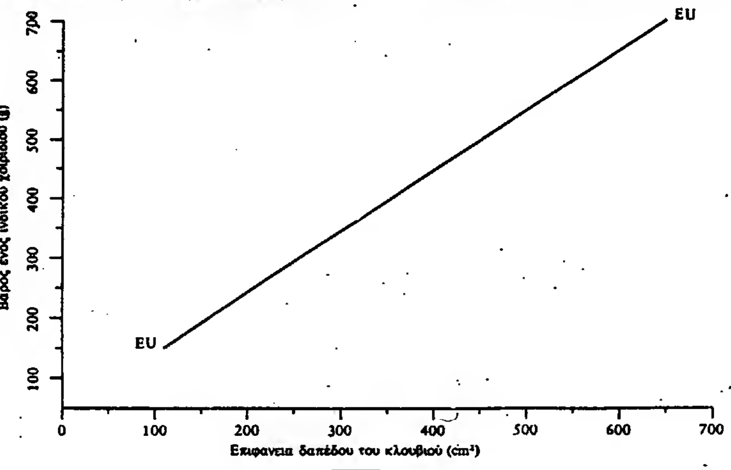
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 4

Ινδικά χοιρίδια

(για εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου κλουβιού

Βάσει του βάρους ενός ινδικού χοιριδίου, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του.

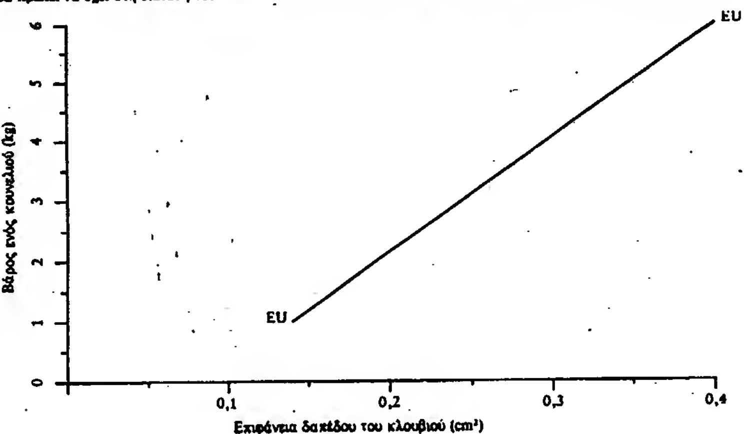
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 5

Κουνέλια

(για εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού

Βάσει του βάρους ενός κουνελιού, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή του.

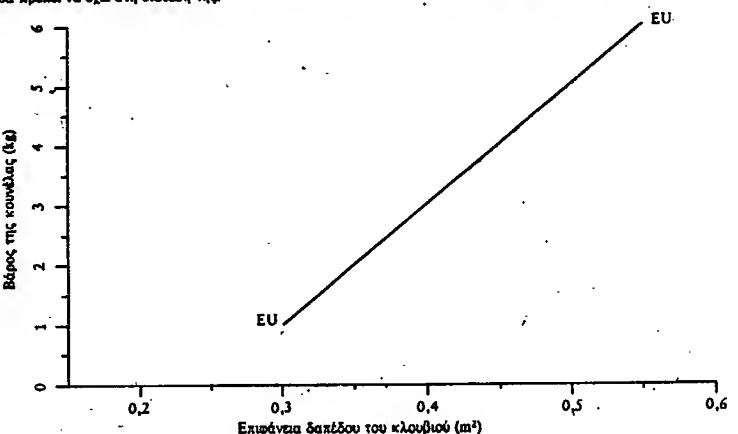
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 6

Κουνέλια

(κατά την αναπαραγωγή)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού για μητέρα με μη απογαλακτισμένα νεογνά

Βάσει του βάρους μιας κουνέλας, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή της.

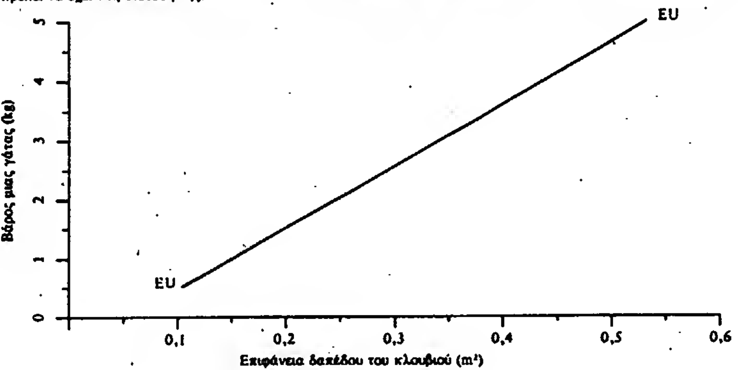
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 7

Γάτες

(για εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Ελάχιστη επιφάνεια δαπέδου του κλουβιού

Βάσει του βάρους μιας γάτας, η ευθεία EU – EU, σε όλα τα σημεία της, υποδεικνύει την ελάχιστη επιφάνεια που θα πρέπει να έχει στη διάθεσή της.

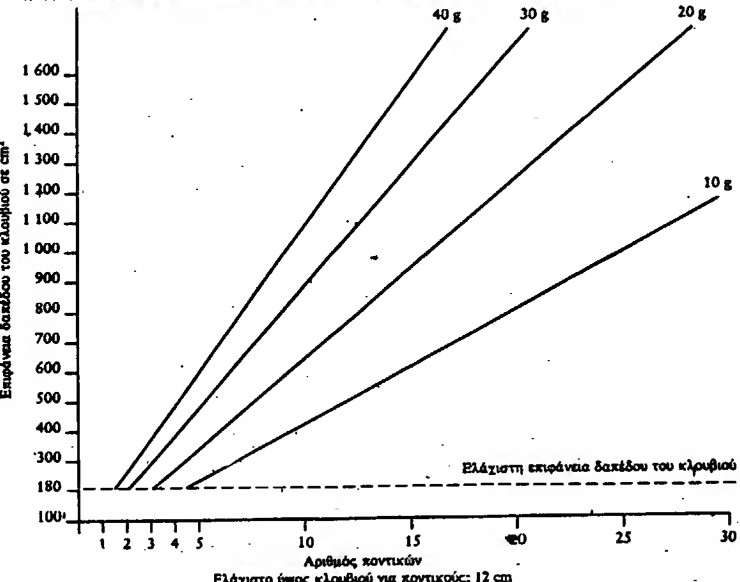

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 8

Οδηγός για τον καθορισμό της αναλογίας μεταξύ του αριθμού των κοντικών ανά κλουβί και της επιφάνειας του δαπέδου του κλουβιού

(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Οι γραμμές αντιπροσωπεύουν τα μέσα βάρη και αντιστοιχούν στη γραμμή EU – EU της γραφικής παράστασης 1.

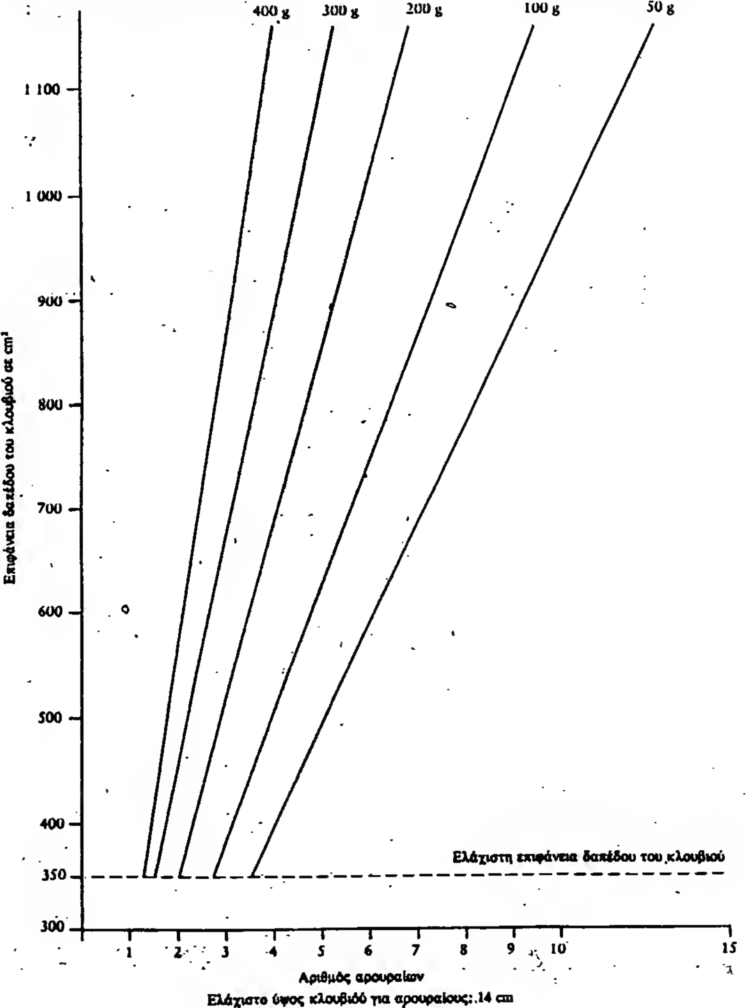

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 9

Οδηγός για τον καθορισμό της αναλογίας μεταξύ του αριθμού των αρουραίων ανά κλουβί και της επιφάνειας του δαπέδου του κλουβιού

(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Οι γραμμές αντιπροσωπεύουν τα μέσα βάρη και αντιστοιχούν στη γραμμή EU – EU της γραφικής παράστασης 2.

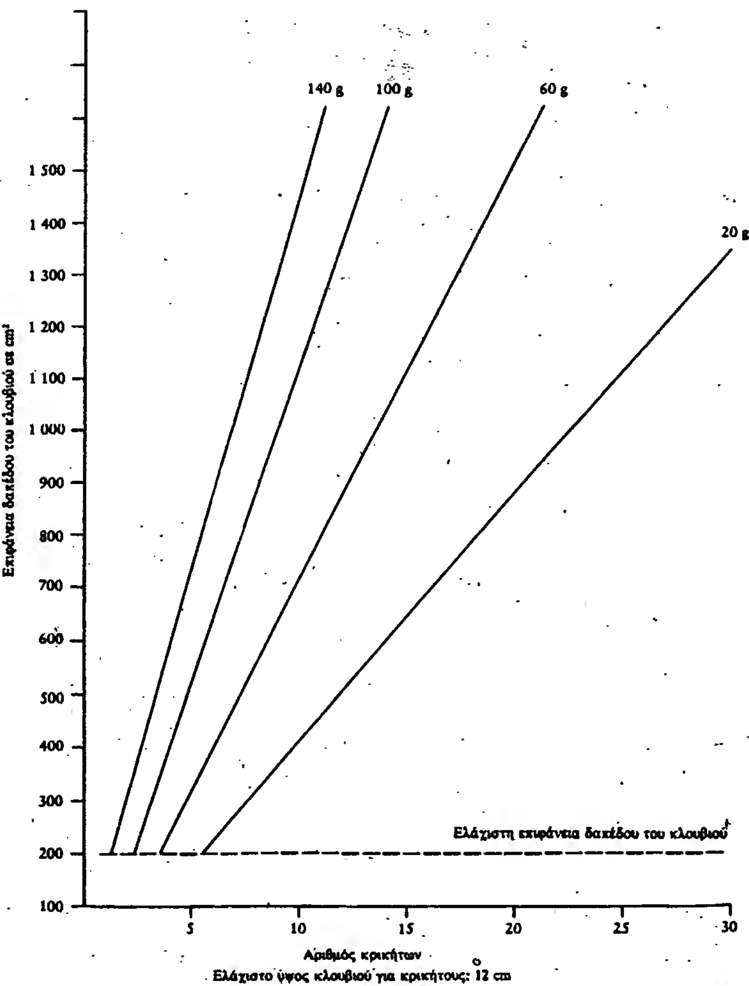

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 10

Οδηγός για τον καθορισμό της αναλογίας μεταξύ του αριθμού των κρικήτων ανά κλουβί και της επιφάνειας του δαπέδου του κλουβιού

(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Οι γραμμές αντιπροσωπεύουν τα μέσα βάρη και αντιστοιχούν στη γραμμή EU – EU της γραφικής παράστασης 3.

Άρθρο 22

Κυρώσεις

1. Οι παραβάτες των διατάξεων του παρόντος διατάγματος τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών ή με χρηματική ποινή από 100.000 έως 2.000.000 δραχμές ή και με τις δύο αυτές ποινές.

2. Οι τιμωρηθέντες κατ' εξακολούθηση σύμφωνα με την προηγούμενη παράγρ. 1 στερούνται του δικαιώματος άσκησης των δραστηριοτήτων του παρόντος διατάγματος για χρονικό διάστημα από 1 έως 5 έτη.

Άρθρο 23

Άρθρο 25 της Οδηγίας 86/609/ΕΟΚ)

1. Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τις 25 Νοεμβρίου 1989.

Στον Υπουργό Γεωργίας αναθέτουμε την δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 12 Απριλίου 1991

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

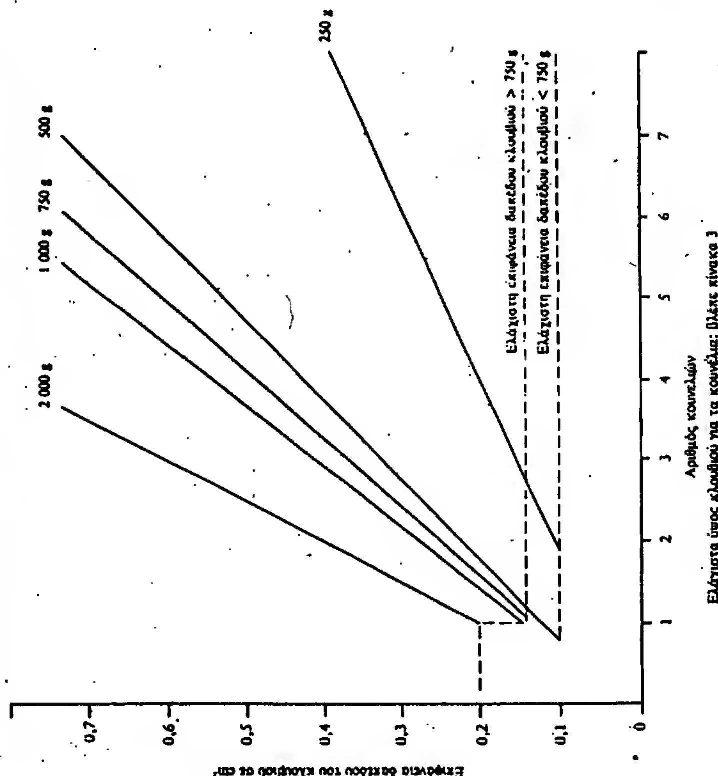
ΑΝΑΠΛ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΕΥ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	**Μ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 12

Οδηγός για τον καθορισμό της αναλογίας μεταξύ του αριθμού κουνελιών ανά κλουβί και της επιφάνειας δαπέδου του κλουβιού

(για εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Οι γραμμές αντιπροσωπεύουν τα μέσα βάρη και αντιστοιχούν στη γραμμή EU – EU της γραφικής παράστασης 5.

Αριθμός κουνελιών

Ελάχιστο ύψος κλουβιού για τα κουνέλια: βλέπε πίνακα 3

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 11

Οδηγός για τον καθορισμό της αναλογίας μεταξύ του αριθμού ινδικών χοιριδίων ανά κλουβί και της επιφάνειας του δαπέδου του κλουβιού

(για την εκτροφή και κατά τη διάρκεια πειραμάτων)

Οι γραμμές αντιπροσωπεύουν τα μέσα βάρη και αντιστοιχούν στη γραμμή EU – EU της γραφικής παράστασης 4.

